РÆ СТДИН

Æппæт бæстæты пролетартæ, баиу ут!

Æ ÆРДЗ

РÆСҺ УÆЛДАҲИНАД

Газет цæуын райдыдта 1923 азы 14 мартъийы

1990

АПРЕЛЬ — ХУЫМГÆНÆНЫ МÆЙ

3

ДЫЦЦÆГ

№ 64 (17746)

Арæъ 3 кап.

СЦКП-йы Цæгат Ирыстоны обкомы, ы АССР-и Сæйраг Советы æмæ Министрты Советы органæн
Орган Северо-Осетинского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Северо-Осетинской АССР

ССР Цæдисы Президенты писмо ССР Цæдисы Сæйраг Советмæ

ССР Цæдисы Сæйраг Советæн амоныл, цæмæй иннæ фарстатæй тагъдæр каст æмæ хаст æрцæуа уынаффæ «Сылгоймæгты уавæр фæхуыздæр кæныны, мад æмæ сывæллæтты хъахъхъæныны, бинонтæ фидар кæныны æвæстиат бакæнинаг мадзæлтты тыххæй».

Уый, æрмæстдæр æнар гъæвгæ чи ссис, ахæм социалон-экономикон фарста нæу. Ныхас цæуы не 'хсæнады цард фæхуыздæр кæныны бындурон фарстайыл, йæ ныр æмæ фидæныл. Иннæ къабæзты уавæр цыфæнды кары куы уа, уæддæр мадæлтæ æмæ сывæллæттыл аудындзинад хъуамæ уа æппæтæй уæлдæр. Уыдоныл сагъæс у павæрфæнды, фыццаджыдæр та социалистон æхсæнады культурæйы, цас цивилизацигонд у, уый сæйрагдæр æвдисæнтæй иу.

Афтæмæй раст ам сæвæрд махмæ, быхсæн кæмæн нæй, ахæм уавæр. Сылгоймæгтыл дывæр уаргъ — куыстады æмæ хæдзары мидæг, сæ фæллой, æнæниздзинад сын хъахъхъæныны, социалон-цардыуаджы лæггæдтæ аразыны хъуыддаг фаг ахъуыдыгонд кæй нæу, уый зыны се 'нæниздзинадыл, бинонты уавæрыл, сывæллæтты хъомыладимæ бæттыны фадат чи дæттид, ахæм уавæртæ аразын. Закъонмæ гæсгæ бацамоныҥ хъæуы куыстыты æнцондæр ивæн графиктæ, æнæхъæст кусгæ бон парахатдæрæй нысан кæнын. Афтæ ма мæм кæсы, æмæ раст нæу, уыцы уагыл ныры закъонтæ, æцæгдзинадæй сабийы чи хъомыл кæны, уыцы фыды, цæстдарæджы, бинонты иннæ уæнгты бартæ кæй къалдæр кæныиц, уый.

Æнæмæнг бакæнинагыл нымайын æнхъæлцау сылгоймæгты, мадæлты фæллойы уаг æмæ диспансеризацийы бирæ нормæтæ æмæ уагæвæрдтæм нотæй æркæсын. Домын сылгоймæгты фæллой фенцондæр кæнынæн æцæг æууæлтæ саразыныл, психофизиологон æмæ кары сæрмагонд миниуджытæ раст хынцыны хъуыддаджы советон æмæ хæдзарадон разамонджыты бæрнондзинад фæфылдæр кæныи. Тæккæ цыбырдæр æмгъуыдтæм нотæй æркæсын хъæуы сылгоймæгтæ æмæ, æххæст астæ кæуыл нæ сæххæст, уыдонæн уæззау æмæ тæссаг дæсныйæдты номхыгъдмæ, цы уæз сыл уадзæн нс, уыцы нормæтæм, сылгоймæгты æхсæвы куыст фæкъалдæр кæныи, æнахъом сабитæ кæмæн нс, уыцы сылгоймæгты тыххæй та афтæ æмæ ныхасæй бакæныи. Æвæстиатæй хъуамæ хаст æрцæуой зианхæссæг куыстыты уæвæгт сылгоймæгты æнæниздзинад хъахъхъæныны фадат дæттæг уынаффæтæ.

Æнæмæнг бакæнинагыл нымайын сывæллæтты æмæ арынæн æххуысгæнæг дзæбæхгæнæн-профилактикон кусæндæттæ аразынæн æмæ ифтонг кæныиæн фæсарæнты хъæутæ кусæнгæрзтæ æмæ дзæбæхгæнæн хостæ, сывæллæтты хойраджы продуктгæ æлхæныиæн фылдæр валютæ уадзын.

Фæндон цы мадзæлтты тыххæй æвæрд цæуы, уыдонæн бахъæудзæн уæлæмхасæн хæрдзтæ, стæй чысыл нæ. Фæлæ уыцы нысантæн фæрæзтæ ссарæн нс паддзахадон хæрдзтæ фæкъаддæр кæныны фæрцы. Æппæт уыдæттæ ратдзысты æнахъом сабиджыш милуангай бинонты материалон уавæр зынгæ фæхуыздæр кæныны фадат. Бирæ ма бакæныи нс республикæты, облæстты куыстуæтты хардзæй дæр. Ам сæйрагдæр у фарста раст бамбарын кæныи æмæ йæ алыг кæныимæ æрдиаг ахастдзинад.

М. ГОРБАЧЕВ.

ССР Цæдисы Президенты сидт Литвайы ССР-йы Сæйраг Советмæ

Литвайæ паддзахады ныхмæ разамынд нæ хъуси зондахаст хъæлæсæй, æрдæгæй иумæ дары ССР Цæдисы адæймон депутатты æртыккæнæн комиссийы Сидты Президиумы Литвайы ССР-йы Сæйраг Советы æмæ Министрты Советы æмæ Литвайы Коммунистон партийы Цæгат Комитеты пленумтæ.

Фæндыд ма мæ йу хатт дзæбæх æнхъæлмæ кæныи, уыцы фæндыр нæй у фыдбылызы фæндыр, кæй нывыл уавæрыл æмæ историон бæрнондзинад ракурсæвæрæн чи у, ахæм митингтæ, сидтæ ма мæ йу хатт дзæбæх æнхъæлмæ кæныи, уыцы фæндыр нæй у фыдбылызы фæндыр, кæй нывыл уавæрыл æмæ историон бæрнондзинад ракурсæвæрæн чи у, ахæм митингтæ, сидтæ.

У. уыдоны пайдатыл, ие 'ппæт бæстæйы демократийы хъысмæтыл æмæ дунейы нывыл уавæрыл æмæ историон бæрнондзинад ракурсæвæрæн чи у, ахæм митингтæ, сидтæ.

Æвæццæгæн, Литвайы ССР-йы Сæйраг Советы Президиумы æмæ Министрты Советы æмæ Литвайы Коммунистон партийы Цæгат Комитеты пленумтæ æмæ сидтæ дзæбæх æнхъæлмæ кæныи, уыцы фæндыр нæй у фыдбылызы фæндыр, кæй нывыл уавæрыл æмæ историон бæрнондзинад ракурсæвæрæн чи у, ахæм митингтæ, сидтæ.

БССР-йы Сæйраг Советы Президиумы ныхас

Белоруссийы ССР-йы Сæйраг Советы Президиум йæ ныхас загъта Литвайы ССР-йы Сæйраг Советæн, загъд дзы нс:

«Литвайы 1938 азы 12 майы конституци йæ тыхы бацæуын кæныныл Литвайы фæлтæрæнтæ чи кæны, уыдон хъуамæ нымайой, 1938 азы Литвайы республикæйы территори бынтон æнцондæр кæй уыд, æмæ æрмæстдæр Советоп Социалистон Республикæты Цæдисы уæлдæр органты уынаффæмæ гæсгæ Литвайы Республикæйæн æмæ Литвайы Советон Социалистон Республикæйæн лæвæрд кæй æрцыдысты фыдæлтыккон белоруссаг-æххытæ. Литвайы ССР Цæдисæй куы рацæуа, уæд Белоруссийы ССР йæхи бастыл нал нымайдзæн, белоруссаг зæххыты иу хай Литвайæн раттыны тыххæй æппæт закъонтæй, указтæ æмæ æнцондæр актгæй.

Территориоп фарстаты фæдыл фæтк Белоруссийы ССР-йы æмæ Литвайы ССР-йы 'хсæн æнцадысты «Литвайы Советон Социалистон Республикæ Советон Социалистон Республикæты Цæдисмæ райсыны тыххæй» ССР Цæдисы Сæйраг Советы 1940 азы 3 августы закъоныл. Уый ныр Литвайы 'рдыгæй нымад цæуы, йæ тыхы чи нал нс, ахæмыл.

Уымæй уый йæхимæ бæрнондзинад нсы, Литвайы [illegible] Белоруссийы ССР-й Свенцяны район, стæй Вильны, Годутишковы, Острæвцы, Вороновы æмæ Гродны районты зæххы ныхай раттыны тыххæй ССР Цæдисы Сæйраг Советы Президиумы æмæ Литвайы ССР Цæдисы Сæйраг Советы Президиумы æмæ Литвайы Советон Социалистон Республикæйы Цæдисы уæлдæр органты уынаффæмæ гæсгæ Литвайы Республикæйæн æмæ Литвайы Советон Социалистон Республикæйæн лæвæрд кæй æрцыдысты фыдæлтыккон белоруссаг-æххытæ. Литвайы ССР Цæдисæй куы рацæуа, уæд Белоруссийы ССР йæхи бастыл нал нымайдзæн, белоруссаг зæххыты иу хай Литвайæн раттыны тыххæй æппæт закъонтæй, указтæ æмæ æнцондæр актгæй.

Территориоп фарстаты фæдыл фæтк Белоруссийы ССР-йы æмæ Литвайы ССР-йы 'хсæн æнцадысты «Литвайы Советон Социалистон Республикæ Советон Социалистон Республикæты Цæдисмæ райсыны тыххæй» ССР Цæдисы Сæйраг Советы 1940 азы 3 августы закъоныл. Уый ныр Литвайы 'рдыгæй нымад цæуы, йæ тыхы чи нал нс, ахæмыл.

Уымæй уый йæхимæ бæрнондзинад нсы, Литвайы ССР-йы Свенцяны район, стæй Вильны, Годутишковы, Острæвцы, Вороновы æмæ Гродны районты зæххы ныхай раттыны тыххæй ССР Цæдисы Сæйраг Советы Президиумы æмæ Литвайы ССР Цæдисы Сæйраг Советы Президиумы æмæ Литвайы Советон Социалистон Республикæйы Цæдисы уæлдæр органты уынаффæмæ гæсгæ Литвайы Республикæйæн æмæ Литвайы Советон Социалистон Республикæйæн лæвæрд кæй æрцыдысты фыдæлтыккон белоруссаг-æххытæ. Литвайы ССР Цæдисæй куы рацæуа, уæд Белоруссийы ССР йæхи бастыл нал нымайдзæн, белоруссаг зæххыты иу хай Литвайæн раттыны тыххæй æппæт закъонтæй, указтæ æмæ æнцондæр актгæй.

Территориоп фарстаты фæдыл фæтк Белоруссийы ССР-йы æмæ Литвайы ССР-йы 'хсæн æнцадысты «Литвайы Советон Социалистон Республикæ Советон Социалистон Республикæты Цæдисмæ райсыны тыххæй» ССР Цæдисы Сæйраг Советы 1940 азы 3 августы закъоныл. Уый ныр Литвайы 'рдыгæй нымад цæуы, йæ тыхы чи нал нс, ахæмыл.

Уымæй дарддæр, 1939 азы 10 октябры ССР Цæдисы Сæйраг Советы Президиумы æмæ Литвайы Республикæйы президенты 'хсæн арæзт чи 'рцыд, «Литвайы Республикæйæн горæт Вильно æмæ Вильнойы облæст раттыны æмæ Советон Цæдисы æмæ Литвайы 'хсæн кæрæдзийæн æххуысы тыххæй» уыцы бадзырд æнæхъæнæй сæххæст кæныныæ цæттæ нæу, уый фæдыл литвайаг хицауады ныхас хынцгæйæ, æвзæры фарста, Литвайы пайдайæн территорион ивддзинæдтæ сæ тыхы ныууадзыны фæдыл дæр.

Иннæ фарстатæй хъауджыдæр ма амынд бадзырд фæзынд, 1939 аы октябры дыккаг æмбисæй фæстæмæ хъуыддæгтæ советон закъоитæм гæсгæ арæзт кæм цыдысты, уыцы зæххыл цæрæг белоруссаг адæмы пайдатыл дæр. Уый арæзт æрцыд Белоруссийы ССР-йæн нæ фехъусын кæнгæйæ æмæ йын йæ разыдзинад нæ райсгæйæ.

Уымæй дарддæр, рохгæнæн нæй, уыцы бадзырд саразын баст кæй у кæрæдзимæ нæ балæвурыны тыххæй 1939 азы 23 августы советон-германайаг бадзырдмæ гæсгæ сусæг бафидыдтимæ. 1989 азы Советон Социалистон Республикæты Цæдисы уынаффæйы куыд загъта нс, уымæ, дунеон барады уыд. Германи ССР Цæдисмæ куы балæвурдта, уæддай, ома, 1941 азы 22 июны Германи æмæ Советон Социалистон Республикæты æххæстæй æрбадтысты æмæ æрбынат кодтой декларацигонд цæмæй цæуой, уыцы архайын, сæ культурон хæдбындурæй сын хъахъхъæнын, сæ цæрæн бынæттæ сын æрдæгон хъæздыгдзинæдтæ сафын нæ уадзынмæ цæст дарын. Уый тыххæй сæ минæвар уыдзæн паддзахадон, хæдзарадон, тæрхоны, стæй иннæ органты æмæ кусæндæттæ.

Съезды делегаттæ сфидар кодтой декларацигонд.

(СЦТА).

ЦÆГАТЫ АДÆМТЫ ИУГОНД

Бæстæйы уæрæх районты бындурон цæрджыты сæрыл дзурдзæн, 31 мартъийы Цæгаты чысылнымæц адæмты съезд кæй сарæзта, уыцы иугонд.

Цæгаты чысылнымæц адæмты иугонды зæрды нс, йæ программæмæ гæсгæ, чысылнымæц цæгатаг адæмты политикон социалон æмæ экономикон бартæ æххæстгонд цæмæй цæуой, уыл

ХÆСТОН НАМЫСЫ ЦЫРТДЗÆВÆНÆН— НÆ АУДЫНДЗИНАД

Хæсты, фæллойы æмæ Гæрзифтонг Тыхты ветеранты республикон Советы, истори æмæ культурæйы зæрдылдарæн бынæттæ хъахъхъæныны æхсæнады республикон Советы, Сабырдзинад хъахъхъæныны Цæгат Ирыстоны Комитеты, Сырх дзуары æхсæнады республикон Комитеты.

С И Д Т

РЕСПУБЛИКÆЙЫ ÆППÆТ ЦÆРДЖЫТÆМ, ФÆСИВÆДМÆ

Æрбахæццæ кæны стыр æппæтадæмон бæрæгбон — Фыдыбæстæйы Стыр хæсты советон адæмы Уæлахизы 42 азы бон.

Уæлахизы бон хæстон намысы цыртдзæвæнтыл фæллойгæнджытæ дидинджытæ сæвæрдзысты. Уыдоныл сæ [illegible] республикæйы хæсты фронтмард, уыдоны хицæн æмæ къордгæйттæ ингæнтæ.

Мах сидзæм фесхæдзæмæ, бæстæйæн зын рæстæг нæ Райгуырæн бæстæйы сæрмагонд

СССР Цæдисы Президенты сидт Литвайы ССР-йы Сæйраг Советмæ

Литвайаг палдзахады ныры разамынд нæ хъусы зонды хъæлæсмæ, дарддæр ницæмæ дары СССР Цæдисы адæмон депутатты æртыккæгæм æнæрадон Съезды уынаффæтæ, йæхирдыгæй кæны, СССР Цæдисы Конституцийы ныхмæ чи лæууы æмæ æппæт Цæдисæн дæр æргом къахæн æмæ æфхæræн чи у, ахæм митæ.

Фæнды ма мæ иу хатт загъын, уыцы фæндаг кæй у фыдбылызы фæндаг, кæй æркæндзæн къуырцдзæвæнмæ.

Сидын Литвайы ССР-йы Сæйраг Советы депутаттæм уыцы æцæгдзинад. Литвайы цæрæг адæмы — литвайæгты æмæ, литвайаг чи нæ у, уыдоны пайдатыл, не 'ппæт бæстæйы демократийы хъысмæтыл æмæ дунейы нывыл уаварыл сæ историон бæрнондзинад бамбарынмæ.

Домын Литвайы ССР-йы Сæйраг Советы сессийы, цы барады ныхмæлæууæг актты хаст æрцыд, уыдон æвæстиатæй анвын. Ахæм санчъех байгом кæндзæн, цы фарстатæ сæвзæрд, уыдоныл се 'ппæтыл дæр, гæнæн кæмæн нс, иунæг ахæм бындурыл — СССР Цæдисы Конституцимæ гæсгæ æрныхас кæныны фадат.

М. ГОРБАЧЕВ.

СССР Цæдисы Президенты сидт Литвайы ССР-йы адæмтæм

Æз уæм сидын бæстæйæн ын сахат. Литвайы ССР-йы Сæйраг Совет ацы аз 11 мартъийы цы уынаффæтæ рахаста, уыдон не 'ппæты дæр æрлæууын кодтой тæссаг арæныл. Ныры литвайаг разамынд Советон Цæдисимæ республикæйы бастдзинæдтæ æмбойны æрбайхалыныл цы фæлтæрæнтæ кæны, иуырдыгæй æртхъирæнтимæ цы домæнтæй архайды тактикæ равзæрста, уый тæссаг уавæры æвæры республикæйы æппæт адæмы — литвайæгты æмæ, литвайаг чи нæу, уыдоны нывыл цард æмæ æдасдзинад, æмæ стыр мæт æвзæрын кæны бæстæйы.

Искуыдæр ма уый æмбæлгæ у, республикæйы, йæ адæмы хъысмæт аразгæ кæмæй у, æппæт бæстæйы интересыл чи зыны. Конституцимæ уыцы срастræнинæгты фарстатæ æвиппайды, æнæ ауынаффæйæ, æдæппæтæй иунæг æхсæвы дæргъы лыггонд кæй цæуынц, уый?

СССР Цæдисы адæмон депутатты III Съезд республикæйы Сæйраг Советмæ фæсидт политикон æнæрхъуыдыдзинадыл къух сисынмæ. Хорз зондмæ уыцы сидтæн литвайаг разамынд дауап радта æбæрнон æмæ барады ныхмæлæууæг уынаффæтæ фылдæрæй-фылдæр хæссынæй. Уый Литвайы ССР æвæры иннæ цæдисон республикæты, æнæхъæнæй Советон Цæдисы ныхмæ, халы нæ адæмты 'хсæн историон æгъдæуæй сæвзæргæ бастдзинадтæ æмæ æмгуыстад.

Литвайы цы митæ цæуы, уыдонæн нæй ницавæр логикон бындур. Уыдон арæзт цæуынц, мах æцæг демократон бындурыл советон федерацийы сæйрагдæр фарстатæ лыг кæнын куы райдыдтам, раст уæд.

Цавæр у мах цæстæнгас? Нæ бæстæйы æппæт адæмтæ дæр сæрибар æмæ хæдбындурæй рæзой, уыцы хъуыдыйыл зæрдæбынæй фидар хæцын, хæдбардзинады фæдыл сын се 'мбæлгæ бардтæ нымайын. Уый æххæстæй хауы литвайаг адæммæ дæр.

Ныртæккæ нæ хъавынц ууыл бауæндын кæнынмæ, æмæ, ССР Цæдисы уæвгæйæ, хи дæы нæ ратонгæйæ, æцæг хæдбардзинадæн уæвæн нæй. Уыимæ нысанмæ арæзтæй тынгæй-тынгдæр зæрдыл лæууын кæнынц зæронд зæрдæхудтытæ, ахсджиагдæрæн æвдисынц иумæйаг царды талынг бынæттæ. О, ивгъуыд рæстæг нæм чысыл нæ уыд, дыууæйæ дæр кæй хахх кæнæм æмæ нæ къух цæуыл исæм, ахæмæй. Æмæ уый раст канд литвайаг адæммæ гæсгæ нæу. Фæлæ никæй бон у рацарæзты политикæйы цæстмæ уый бадарын, æмæ абон нæ бæстæйы кæцыдæр адæм зонгæ-зонын хæрдмæ систæуыд кæнæ та нысангондæй æфхæрд байгæфта.

Мах бирæ азтæ цардыстæм иу хæдзарæй. Ау, уыцы рæстæг æрмæстдæр фарон ныхасы аккаг у? Ау, бирæ алыхуызон советон культурæйы литвайаг литературæ æмæ поэзи, театр æмæ кино, музыкæ æмæ архитектурæ, ахуырад æмæ спорт бамбыхæг сты æмæ нал зыныцц? Иумæйаг фæллойы, иннæ республикæты æфсымæрон æххуысæй нæ рæзыдысты уæ промышленность æмæ хъæууон хæдзарад? Литва-иу йæхæдæг зын сахатты йæ хæлар къух иннæ адæмтæм нæ бадардта? Бирæ азты дæргъы, куыд æххæстбарджын республикæ, афтæ Литва сыгъдæгзæрдæйæ кæй æххæст кодта, СССР Цæдисы уыцы Конституцийæн литвайаг граждæнты хъæлæстæ æнцайæн нæ уыдысты?

Ныры литвайаг разамонджытæ фæлтæрынц ууыл, уæ бауæндын кæныныл, æмæ фæхицæн уæвынмæ сæ тырнындзинад нæ фæзындзæн ССР Цæдисы иннæ республикæтимæ экономикон, наукон-техникон æмæ æндæр бастдзинæдтыл. Фæлæ уый афтæ нæу. Уымæн æмæ уыцы бастдзинæдтæн нывыл рæзæн æмæ хорздзинæдтæ хæссæн нс æрмæстдæр æууæнчы æмæ кæрæдзийæн æххуысы хорз æууæлты, ныхлæууджынады æмæ æртхъирæнтимæ домæнты, кæрæдзимæ æнæрвæссон цæстæнгæстæ æмæ нациты 'хсæн быцæуты æууæлты нæ, фæлæ.

ССР Цæдисы Конституцийыл былысчъилтæ кæнын, æргомæй советон закъонтæ ницæмæ дарын, цæдисон хæслæвæрдтæ не 'ххæст кæнын æмбæлгæ маст æвзæрын кæнынц æппæт бæстæйы. ССР Цæдисы Президент, ССР Цæдисы Сæйраг Совет, ССР Цæдисы хицауад исынц, Литвайы цыдæр æй сæвзæргæ бастдзинадтæ æмæ æмгуыстад.

Ныры литвайаг разамонджытæ фæлтæрынц ууыл, уæ бауæндын кæныныл, æмæ фæхицæн уæвынмæ сæ тырнындзинад нæ фæзындзæн ССР Цæдисы иннæ республикæтимæ экономикон, наукон-техникон æмæ æндæр бастдзинæдтыл. Фæлæ уый афтæ нæу. Уымæн æмæ уыцы бастдзинæдтæн нывыл рæзæн æмæ хорздзинæдтæ хæссæн нс æрмæстдæр æууæнчы æмæ кæрæдзийæн æххуысы хорз æууæлты, ныхлæууджынады æмæ æртхъирæнтимæ домæнты, кæрæдзимæ æнæрвæссон цæстæнгæстæ æмæ нациты 'хсæн быцæуты æууæлты нæ, фæлæ.

ССР Цæдисы Конституцийыл былысчъилтæ кæнын, æргомæй советон закъонтæ ницæмæ дарын, цæдисон хæслæвæрдтæ не 'ххæст кæнын æмбæлгæ маст æвзæрын кæнынц æппæт бæстæйы. ССР Цæдисы Президент, ССР Цæдисы Сæйраг Совет, ССР Цæдисы хицауад исынц, Литвайы цыдæр æй сæвзæргæ бастдзинадтæ æмæ æмгуыстад.

Уырны мæ, мæ сидты фарс Литвайы ССР-йы граждæнтæ ралæудзысты, уый.

М. ГОРБАЧЕВ.

СССР Цæдисы Президенты сидт

СССР-йы Сæйраг Советмæ

Литвайаг палдзахады ныры разамынд нæ хъусы зонды хъæлæсмæ, дарддæр ницæмæ дары СССР Цæдисы адæмон депутатты æртыккæгæм æнæрадон Съезды уынаффæтæ, йæхирдыгæй кæны, СССР Цæдисы Конституцийы ныхмæ чи лæууы æмæ æппæт Цæдисæн дæр æргом къахæн æмæ æфхæræн чи у, ахæм митæ.

Фæнды ма мæ иу хатт загъын, уыцы фæндаг кæй у фыдбылызы фæндаг, кæй æркæндзæн къуырцдзæвæнмæ.

Сидын Литвайы ССР-йы Сæйраг Советы депутаттæм уыцы æцæгдзинад. Литвайы цæрæг адæмы — литвайæгты æмæ, литвайаг чи нæ у, уыдоны пайдатыл, не 'ппæт бæстæйы демократийы хъысмæтыл æмæ дунейы нывыл уаварыл сæ историон бæрнондзинад бамбарынмæ.

Домын Литвайы ССР-йы Сæйраг Советы сессийы, цы барады ныхмæлæууæг актты хаст æрцыд, уыдон æвæстиатæй анвын. Ахæм санчъех байгом кæндзæн, цы фарстатæ сæвзæрд, уыдоныл се 'ппæтыл дæр, гæнæн кæмæн нс, иунæг ахæм бындурыл — СССР Цæдисы Конституцимæ гæсгæ æрныхас кæныны фадат.

М. ГОРБАЧЕВ.

Æрбахæццæ кæны стыр æппæтадæмон бæрæгбон — Фыдыбæстæйы Стыр хæсты совет адæмы Уæлахизы 45 азы фæ.

Нæ республикæйы æппæт горæтты æмæ хъæуты дæр ис фронты сæ цард раттæт не 'мзæххонты æмæ, Цæгат Ирыстоны зæххыл немыцаг фашистон тыхгæнджыты ныхмæ тохы чи фæмард, алы нациты уыцы минæвæртты кадæн хæстон намысы цыртдзæвæнтæ.

Уæлахизы 45 азы агъоммæ мах сидæм республикæйы æппæт цæрджытæм, фыцаджыдæр фæскомцæдисонтæ æмæ фæсивæдмæ, студенттæ æмæ скъоладзаутæм, цыртдзæвæнтæм зилынмæ æвæстиатæй бавналыны тыххæй. Фæногдæр кæнинаг сты сæ фыстытæ, кæм хъæуы, уым цыртдзæвæнтæ сахорын, сæ разы бæлæстæ, дидинджы тæм базилын. Мах нæ зæрдæ дарæм, бынæттон Советтæ уыцы арфæйаг хъуыддаджы се 'хуысы хай бакæндзысты, уыл.

Уæлахизы бон хæстон намысы цыртдзæвæнтæ кæнæм, æмæ фæсивæдмæ, студенттæ æмæ скъоладзаутæ, Фыдыбæстæйы Стыр хæсты ветеранты æмæ хъæуы кæрæдзийы фæдыл æрлæууын кæнæм, æмæ сæ фæлтæрæнтæ æмæ æгъдæуттæ æрмæстдæр æнæмæнгæ фæкæнæм, æмæ сæ æмбæлтт

СЦКП-йы РАЙКОМТЫ ПЛЕНУМТÆ

ЭКОНОМИКÆЙЫ ДЕМОКРАТИЗАЦИМÆ

СЦКП-йы Æрыдоны райкомы радон пленум æрныхас кодта «Районы партион организацийы дзуапдæттæнæвзарæн кампани арвитыны тыххæй» æмæ «СЦКП-йы райкомы 1986 азы 26 февралы пленумы уынаффæ «Колхозты, совхозты æмæ агропромышленнон иугонды иннæ кусты уæтты экономикон архайд дарддæр хуыздæр кæныны районы партион организацийы хæсты тыххæй» куыд æххæстгонд цæуы, уый фæдыл фарстатыл.

Фыццаг фарстайыл доклад скодта СЦКП-йы Æрыдоны райкомы фыццаг секретарь **БАСКАТЫ С. А.**

Пленумы архайджытæ рахастой уынаффæ партион организацийы дзуапдæттæнæвзарæн кампани уæрæх демократийы æмæ æргомдзинады, алыхуызон хъуыдыты æмæ альтернативон æвзæрстыты уагыл арвитыны тыххæй. Районы партион конференци уыдзæн 18-19 майы.

Дыккаг фарстайы фæдыл бæстон ныхас цæмæй рауадзынд, уый тыххæй доклады сæйраг хъуыдытæ рагагъомæ мыхуырдгонд æрцыдысты районы газет «Коммунизмæ фæндаджы» æмæ уымæ тæссæг пленумы докладгæнæг нæ уыд.

1986 азы 26 февралы СЦКП-йы райкомы пленум районы агропромышленнон иугонды райдиан партион организацитæн бафæдзæхста, цæмæй уæлæмхасæн мадзæлттæ сарæзтаиккой Хойраджы программæйы фыццагадон æмæ дардæмгъуыдмæйы нысантæ сæххæст кæныннæн.

Районы партион организацийы ахсджиагдæр хæсыл пленум банымадта колхозты æмæ совхозты экономикон куыст фæхуыздæр кæнын. Фарста иуадзыг уыдис СЦКП-йы райкомы, райдиан партион организацийы, адæмон депутатты Советы контролы.

Партийы райкомы, колхозты, совхозты партион организацийы организаторон æмæ политикон куыст æрвыст уыдис сæ дзуапдæттæнæвзарæн кампани æрмæг æххæстонæдзарадон куыстады экономикон ахастдзинæдтæ хуыздæр кæнынмæ, агропромы куыстуæттæ хæдзарадон хыгъды æмæ хи фæрæзтæй кусыны уагмæ ракæнынмæ, республикæйы æмæ æндæр регионты разагдæр хæдзарæдты фæлтæрддзинад ахуыр кæнынмæ æмæ бафæзмынмæ. Мадзæлттæ арæзт цыдис ног хæдзарадон ахастдзинæдтæн идеологон бындур фидар кæнынæн. Фыддæр домыл райдыдтой экономикон советты разамондзинадтæй, цæмæй æфойнадыл иртæстæнгæс фермæйы, звенойы — 800 адæймагæй фылдæр. Уый фæрцы, пленумы фæстæ цы цыппар азы рацыд, уыцы рæстæг районы хæдзарæдтæ паддзахадæн хор уæй кæныны пълан сæххæст кодтой 107 процентæй, дзидза уæй кæныны пълан — 108, æхсыр — 100 æмæ къуымбил — 105 процентæй.

Ивгъуыд фондзазоны афæдзы рæстæмбис бæрæггæнæнтимæ абаргæйæ, райстой фылдæр æхсыр, дзидза, къуымбил. Иу хъуджы хыгъдмæ æхсыры æрдыгъд сырæзыд. Ныртæккæ районы хæдзарæдтæй ну дæр зианхæссæг нал у.

Фæхуыздæр ис колхозты, совхозты финансон уавæр. Фæстаг дыууæ азы дæргъы, уый размæ паддзахадæй цы хæстæ дардтой, уыдон фæкъаддæр сты 1,3 милуан сомы. Хорз финансон уавæр ис совхоз «Æрыдон»-ы, маргъдарæн совхозы, мыдыбындзытæдарæн совхоз «Бехъайнаджы». Сæ финансон уавæр фæхуыздæр совхоз «Красногор»-æн, Ленины, Кировы æмæ Хетæгкаты Къостайы номыл колхозтæн.

Партион организацийы сæйраг æргом здæхт цыди экономикон ахастдзинæдтæ хуыздæр, подряды алыхуызон мадзæлттæй пайда кæнынмæ, уæлдайдæр та арендон подрядæй. Уыцы хъуыддаджы хуыздæр бæрæггæнæнтæ бафтыд Ленины æмæ Кировы номыл колхозты партион организацийы къухты. Кировы номыл колхозы æппæт къабæзтæ рахызтысты арендон подрядмæ.

СЦКП-йы райкомы, райдиан партион организацийы бамбырд хорз фæлтæрддзинад фæллойгæнджыты экономикон ахуырады рацарæзты. Районы агропромышленнон иугонды ныртæккæ архайы социалистон хæдзарæзтæгады 32 скъолайы, 1989-1990 ахуыры азы ахуыр кодтой курсытæ «Арендон ахастдзинæдтæ хъæууон хæдзарады» æмæ «Хæдзарадон хыгъд æмæ фæллойадон коллективы хирамыдз». Хора цыдысты ахуыртæ Ленины æмæ Кировы номыл колхозты.

Иу ныхасæй, районы хъæууонхæдзарадон куыстады цæуы цæхгæр экономикон реформæйы зынгæ ивддзинæдтæ.

Фæлæ уымæ пленумы архайджытæ стыр æргом аздæхтой, фарста алыг кæнынмæ хъуыддаджы нырма цы цæлхдуртæ ис, уыдон сбæрæг æмæ аиуварс кæнынмæ.

РАПИ-йы сæрдар **КАЛОТЫ Константин** куыд бацамыдта, афтæмæй районы

тæ, гербицидтæ, транспорты лæггæдтæ.

Паддзахадон заказ алкæмæн дæр æххæстгæнинаг у. Фæлæ иуæй-иу хæдзарæдтæ раздæраудзæн уыцы фæткъ ницæмæ дарынц. Зæгъæм, Ленины æмæ Мичурины номыл колхозтæ не 'ххæст кæнынц сæ бадзырдон хæстæ паддзахадæн продукцийы иуæйиу хуызтæ уæй кæныныл. Уымæ гæсгæ район паддзахады заказ дзидза æмæ æхсыр уæй кæныныл не 'ххæст кæны. Æртæ къуырийы бæрц уый аххосæй сывæллæтты рæвдауæндæттæ æмæ рынчындоны нæ фаг кодта дзидза æмæ æхсыр.

Калойы-фырт бахаста фæндон, цæмæй РАПИ-йы советы бæсты арæзт æрцæуа райсоветы æххæстКомы хъæууонхæдзарадон управлени. Æмæ уымæй раст у. Кæд æппæт хицаудзинад Советтæм лæвæрд цæуы, уæд ма агросовет цæмæн хъæуы?

Кировы номыл колхозы зоотехник **ДЖЕРИАТЫ Владимиры** хъуыдымæ гæсгæ хæдзарæдты промфинпълантæ хъуамæ арæзт цæуой æрмæстдæр коллективты сыл æрныхас кæныны фæстæ. Æмæ уый дæр уымæй раст у. Кæд хæдзарадон хæдбардзинадмæ цæуæм, уæд пълан-аразынадыл дæр хæдзарæдтæ сæхæдæг хъуамæ архайой. Фæлæ ныхастæнæг, махмæ гæсгæ, раст нæ уыд, æрмæстдæр стыр пайда хæссæг продукци исыныл кусын хъæуы, зæгъгæ, ахæм хъуыдыйæ. Колхозæн æхсыр пайдайаг нæу. Фæлæ адæмæн та æнæ уымæй цæрæн нæй.

Совхоз «Нарт»-ы директор **ГУЫТЪИАТЫ Измаил** пленумы архайджыты æргом аздæхта экономикон уавæр фæхуыздæр кæныны хъуыддаджы хæхбæсты зæххытæй хуыздæр пайда кæнынмæ, бæхтæ дарыны куыст сног кæнынмæ. Уыцы фарстатыл совхозы разамынд архайы зæрдиагæй.

Пленумы раныхас кодтой Ленины номыл колхозы арендон бригады сæргълæууæг **Иван ИКОННИКОВ**, паддзахадон банчы хайады сæргълæууæг **ХЪÆЛАТЫ Хъазыбег**, Ленины номыл колхозы сæрдар **Василий БУЛКОТ**. Уыдон бацамыдтой экономикæйы рæзт ноджыдæр фæтагъддæр кæныны демократон мадзæлттæ.

Раныхас кодта райæххæстКомы сæрдар **ДЗУГАТЫ Олег**. Уый бацамыдта, зæгъгæ, фæстаг рæстæджы фæцауддæр куыстадон, технологон, фæллойадон æмæ æххæст кæныны æгъдау. Хорз закъонтæ хаст æрцыд, фæ-

НЫХАСЫ БЫХСЫ

Газет «Рæстдзинад» хуыргонд æрцыд Орджоникидзейы автотранспортон куыстуаты директор Мураты статья. Уый сæнадон транспортæй чи цæуа налог. Уый фæлæ газеткæсджытæ. Абон смойы.

РАЗЫ ДÆН АЦЫ ФÆНДОНЫЛ

Æхсæнадон транспорты куыст фæхуыздæр кæныны кæй хъæуы, уыл ныхас рагæй цæуы. Фæлæ адæмы хъæстытæ разамонæг дæрнон куырдыгтæ вицæмæ дарынц. Кæд афтæ æнхъæл сты æмæ йын фæхуыздæр кæнынæн амал нал ис. Уый мæ нæ уырны. Бынтон мæ нал уырны, газет «Рæстдзинад»-ы Орджоникидзейы адæмласæн 1-æм автотранспортон куыстуаты директор

тыстгæ сæхи кæм фæцæттæ кæнынц, уыцы бынæтты æр. Хъармгæнæнтæ хуызæн нæ кусынц. Æдзæллаг æвæры сты ахсытæ æмæ Мысыкаты Му уаварæтæ ы «Кæдмæ уыдзыста афтæ нхæссæг», зæгъгæ, куы бакастæн, уæдæй фæстæмæ. Уый размæ æз нæ ,ыдтон, æхсæнадон транспорт паддзахадæн знанхæссæг у, уый. Æмæ, æцæгæйдæр, худинаг нæу, йæ цæсгом суарийы тыххæй чи бахордта, уыдонæн. Ау, цавæр хабар у, лæвар цæуын сæ сæрмæ та куыд хæссынц? Худинаг дæр сæм ницы кæсы?

Чи куыд, фæлæ æз мæ куыстмæ дæр, стæй куыстæй дæр цæуын трамвайы. Мæйы кæрон ног мæйæн райсын бинцад, æнæмæтæй уæрдæм. Уымæ разы дæн Мурат ныл. — Хъуамæ ы уромой транслог. Уыл ма кæдис цыд, фæлæ йæ нæ ахæццæ кодр ыл, кæмæй аразуыдон хъуамæ æрныхас кæной бæстон æмæ æрцæуой иу фæндонмæ. Ома, налог уромын, транспортæй чи пайда кæны, уыдонæй. Мæнæн цы уæлдай у, куысты мæ æхца бауромой, æви мæхæдæг билет æлхæнон. Кæй зæгъын æй хъæуы, лæвар цæуын чи фæцахуыр, уыдонæн ацы фæндон сæ зæрдæмæ нæ фæцæудзæн. Уæдæ сæ æндæр хуызы æхца куыд истæуа?

ДУДИАТЫ Солтанбег, нугонд «Цæгирхæдзарыдзаума»-йы æмбырдгæнæг.

ЗÆГЪЫН МÆ ХЪУЫДЫ

Бакастæн уац «Кæдмæ уыдзыстæм зианхæссæг». Раст фæндон хæссы 1-æм автокуыстуаты директор Мысыкаты Мурат, ома, куыстуæтты чи кæм кусы, кæнæ ахуыр чи кæны, уыдонæй мæйы куыстæй транспортон налог уræд куыд цæуа. Фæлæ Ногиры цæрджытæ разы не сты транспорты куыстæй. Бирæ адæм дзы кусы нæ горæты куыстуæтты, заводты, фабрикты æмæ æндæр рæтты. Фæлæ автобустæ нывыл нæ цæуынц.

Ногирæй горæтмæ фæндаджы тыххæй хъаст кодтой автотранспорты разамонджытæ, фæлæ ныр та цы æфсон кæныны? Фæндаг спалцæг кодтой, у лæгъз авджы хуызæн. Зæгъæн ма ис ну хъуыддаджы тыххæй. Ногиры хъæуæй ма иу километр дарддæр сты иуæй-иу куыстуæттæ. Уыцы рæттæм кусджытæ фистæгæй фæцæ. уынц. Афтæмæй горæтат транспортæн æхца куыд фидой?

Дарддæр цалдæр азы размæ Ногирмæ автобусы шофырæй куыста Бурдули Михаил. Ныр нал ис не 'хсæн. Уый афтæ зæрдиагæй куыста, цыма-иу йæхæдæг æрæджы кодта куыстмæ, уыйау. Иу минут дæр фæстиат нæ кодта. Уый тыххæй йын уыд хорз кад хъæубæсты раз. Уæвгæ ногирæттæ дæр разы сты æхца фидыныл, æрмæст автобустæ афойнадыл цæуæнт.

БÆЗЗАТЫ Ботаз, электрон цырæгъты заводы кусæг.

...СТДЗИНАД»-ЫЛ ÆРМÆГЫЛ

КУЫСТАДЫ РАЗЗАГДÆРТÆ

ЙÆ ФÆЛТÆРД КЪУХТÆ

Хорз фæллойадон æнтыстдзинæдтæ æвдисы Орджоникидзейы Кировы номыл вагæттæ цалцæггæнæн заводы поезды цæлхытæ цалцæггæнæн цехы кусæг, фæллойы ветеран Василий Калелин. Уый ам фæллой кæны 30 азы, фæстаг аст азы та — бригады разамонæгæй. Бригад йæ хæслæвæрдтæ æдзухдæр сæххæст кæны дзæвгар фылдæрдтæй. В. Калединæн ивгъуыд аз лæвæрд æрцыд Фæллойы намысы III-аг Цæфхæны орден.

КЪАМЫ: Василий КАЛЕДИН.

Адæймагæн йæ зæрдæмæ цы хъуыддаг цæуа, уый æвиппайды йæ къухы нæ бафтдзæн. Ома, афтæ нæ зæгъæм, æмæ фылдæр кæм фидынц, ахæм ран ссарын зын у. Зындзæр уый у, æмæ фæллойæ удыбæстæ кæм исай. Мæнæ, адæмы хъæуы, уый куыд зонай, ахæм куысты æрлæууын.

Бекъуызарты Людмилæйæн аразæджы дæсныйад райсын йæ ргбæллиц уыдис. Уый стыр ныхас нæу. Фæлæ йæ цард акодта æндæр фæндагыл. Елхоты астæуккаг скъола каст куы фæци, уæд бацыд ахуыр кæнынмæ Орджоникидзейы 1-æм профтехучилищемæ. Райста полиграфисты дæсныйад. Куыста Кировы районы газет «Размæ»-йы типографийы. Уым æй равзæрстой фæскомцæдисон организацийы секретарæй. Людмилæ æмхиц уыди спортмæ: акробатикæмæ, волейболмæ. Уыдон ын хорз фехъуыс сты типографийы фæсивæдимæ куститæй æмæ уæгъд рæстæг æрвитгæйæ.

Уæд афтæ зынди, цыма йæ царды фæндаг æвзæрст æрцыд. Хуыздæр ма йæ цы хъæуы. Фæлæ йын йе 'гæр бынат ссарынæн фехъуыс йæ кæстæр хо Жаннæ. Уый уæд каст фæцис 5-æм профтехучилище.

— Ахуыргæнæн комбинаты райсдзынæ уæзæттæ исæн краны машинисты дæсныйад æмæ кусдзынæ аразтады. Дæхæдæг уымæ куы бæллыдтæ, — дзырдта Жаннæ.

Людмилæ байхъуыста йæ кæстæр хомæ. Бирæ рæстæг нæма рацыд, афтæ кусын райдыдта Орджоникидзейы хæдзæрттæ аразæн комбинаты. Йæ къухвæдтæ нывуагъта горæты ног микрорайонты цæрæн хæдзæрттыл. Ныр йæхæдæг дæр цæры уыцы хæдзæрттæй иуы.

Аст азæй фылдæр кусы Людмилæ 430-æм цæугæ механизацигонд колоннæйы аразтæдты. Уыдонæн сæ фылдæр сты Алагиры районы. Бахъæуы райсомæй раджы сыстын, афоныл куыстмæ бахæццæ уæвыны тыххæй. Уæдæ изæры дæр талынгмилты сæмбæлы йæ хæдзарыл. Арæх æй бахъæуы механизацийы управленимæ бауайын. Кæм дзы вæййы фæллойадон коллективы совет, кæм та профцæдисон комитеты æмбырд. У дыууæты уæнг дæр. Афтæмæй йын улæфынæн баззайы хæрз чысыл рæстæг.

Фæлæ Людмилæйы уыдæттæ нæ тыхсын кæнынц. Цы фæндаг равзæрста, уыл цæуы фидар къахдзæфтæй. Зындзинæдтæй нæ тæрсы.

— Иу æртæ азы размæ куыстон санаторий «Тæмистыр» ног арæзтады. Æвиппайды тыхджын дымгæ æрбакодта. Краны кабинæйы авг басаста. Йæ пырхæнтæ аныхстысты цæсгомыл, къухтыл, къæхтыл. Тæрсгæ дæр фæкодтон. Иунæгæй зæхмæ æрхизын мæ бон нæ бацис, — дзырдта мын Людмилæ. Стæй ма йæ ныхасмæ бафтыдта:

— Бирæтæ æнхъæл уыдысты æмæ æз уый фæстæ мæ дæсныйадыл мæ зæрдæ сивдзынæн. Фæлæ афтæ нæ рауад. Уымæн æмæ æз мæ куыст уарзын бирæ. Æндæр дæсныйад мæ нал хъæуы.

Людмилæ уарзы йæ куыст. Уый та æппæтæй ахсджиагдæр у. Йæ бон цы у, уымæй архайы йæ хæстæ кадимæ æххæст кæныныл. Бирæтæ, æвæццæгæн, афтæ хъуыды кæнынц: «Краныл кусынæн та цы хъæуы, æрмæджытæ бадæтт æмæ дæхицæн зарджытæ кæн». Нæ, уый раст нæу. Краныл кусæгæй хуыздæр ничи уыны. Кæм цы нæ фаг кæны, уый. Уымæй аразгæ у тынгдæр аразджыты фæллойы æнтысындзинады рæзт, сæ хорз куыст.

Агуыридуртæ, чъырæзмæст, бетон — уыдон æнцон сты. Фæлæ æфсæнбетон къæйтæ æвæргайæ æвналын хъæуы арæхстгай. æнæ уæлдай тъæппытæй. Уымæ та Людмилæйы къухтæ раджы райдыдтой арæхсын.

А. ЭНГЛЕЗИ.

АЛЫ РАН ДÆР — ФИДАР ÆГЪДАУ, ФИДАР ФÆТК

ЗАКЪОН ЛАКЪОН КÆНЫНЦ

Францаг духи æвзæр уæйгонд æрцыд Алагиры фæлхасадон кънторы. Разамындмæ ницы кæсы кусæг адæймагыл ныхъхъæр кæнын. Фæллойы Закъоны Кодексы домæнтæ та сæ рох фесты.

Иннæ бонтæй уæлдай æхсæзæм мартъийы азмæлæн

ахсджиаг хъуыддагмæ та акаст уæлæнгай цæстæнга-

адæмон депутатты Советы æххæстКомы сылгоймæгтæ, цы æмбæлд, уымæй францаг духи райстой дыууæ хатты фылдæр.

Уæлдай тынгдæр та райрадта. Калоты Тинæ уæлдай фæзуат кæй æфснайы, уый тыххæй йын 1985 азы æмбисæй мызды 30 проценты бафидыны фæдыл. Æнхъæлдут æмæ фæлхасадон кънаторы разамындмæ хорз зонд фынц, ну дзы иннæйы дæлбар у, афтæмæй цалдæргай астæ æнцад-æнцойæ иу ран кусынц.

Дзырдæн, пъланон-экономикон хайады хицау Лекъты Азæйæн йæ чындз (фыр-

ттае сараэтаникон Хойрадины программæйы фыццаградон æмæ дардæмгъуыдмæйы нысантæ сæххæст кæнынæн.

Районы партион организацийы ахсджиагдæр хæсыл пленум банымадта колхозты æмæ совхозты экономикон куыст фæхуыздæр кæныны сæйраг цæлхдуртæ сты, фарста иудадзыг уыдис СЦКП-йы райкомы, райдиан партион организацийы, адæмон депутатты Советты контролы.

Партийы райкомы, колхозты, совхозты партион организацийы организаторон æмæ политикон куыст арæзт уыдис хъæууонхæдзарадон кусты экономикон ахастдзинæдтæ хуыздæр кæнынмæ, агропромы куыстуæттæ хæдзарадон хъæуы æмæ хи фæрæзтæй кусыны уагмæ ракæнынмæ, республикæйы æмæ æндæр регионты разагдæр хæдзарæдты фæлтæрддзинад ахуыр кæнынмæ æмæ бафæсмынмæ. Мадзæлттæ арæзт цыдис ног хæдзарадон ахастдзинæдтæн идеологон бындур фидар кæнынæн. Фылдæр домын райдыдтой экономикон советты разамонджытæй, цæмæй афойнадыл иртæстаниккой подрядон къабæзты архайд. Бæлвырд экономикæйы скъолаты пропагандисттæ дзуапп лæвæрдтой, фæллойы ног хуызтæ пропагандæ кæныны хъуыддаджы куыд архайынц, уый тыххæй.

Æмæ ныртæккæ колхозты æмæ совхозты æппæт куыстадон къабæзтæ дæр кусынц хæдзарадон хъæуы ахастдзинæдты æмæ мызд æппæт æфтиæгтæм гæсгæ фидыны бындурыл. Фæфидардæр хæдзарæдты материалон-техникон бындур, фылдæр æргом адахынц хъæуты социалон рæзты фарстатæм.

Хæдзарæдты экономикæ фидар кæныны сæйрагдæр мадзæлттæй иу у арендон подряд. Ныр уыцы мадзалæй кусынц 47 бригады, Кировы номыл колхозы 12 бригадæ, Ленины номыл колхозы 10 бригадæ, Ворошиловы номыл колхозы 8 бригадæ, Ленины номыл колхозы 7 бригадæ, Кировы номыл колхозы 5 бригадæ, Ленины номыл колхозы 4 бригадæ. Арендон подрядмæ.

СЦКП-йы райкомы, райдиан партион организацийы бамбырд хорз фæлтæрддзинад фæллойгæнджыты экономикон ахуырады рацарæзты. Районы агропромышленнон иугонды ныртæккæ архайы социалистон хæдзармуазагады 32 скъолайы, 1989-1990 ахуыры азы ахуыр кодтой курсытæ «Арендон ахастдзинæдтæ хъæууон хæдзарады» æмæ «Хæдзарадон хыгъд æмæ фæллойадон коллективы хиразамынд». Хорз цыдысты ахуыртæ Ленины æмæ Кировы номыл колхозты.

Иу ныхасæй, районы хъæууонхæдзарадон куыстады цæуы цæхгæр экономикон реформæйы зынгæ ивддзинæдтæ.

Фæлæ уыимæ пленумы архайджытæ стыр æргом аздæхтой, фарста алыг кæныны хъуыддаджы нырма цы цæлхдуртæ нс, уыдон сбæрæг æмæ аиуварс кæнынмæ.

РАПИ-йы сæрдар **КАЛОТЫ Константин** куыд бацамыдта, афтæмæй районы экономикæйы рæзт фæтагъддæр кæныны сæйраг цæлхдуртæ сты, пълантæ æххæст кæныны æгъдау лæмæгъ кæй у, иуæй-иу хæдзарæдты (Кировы æмæ Хетæгкаты Къостайы номыл колхозтæ) программæтæ «Халсартæ», «Хор», «Холлæгтæ» кæй не 'ххæст кæнынц, кæй ныуагътой фæллой аразыны ног мадзæлттæ ахуыр кæнын (совхозтæ «Ærыдон», «Красногор», Хетæгкаты Къостайы номыл, К. Марксы номыл колхозтæ). Сæйрагдæр та продукцийы, уæлдайдæр фосдарынады продукцийы хиаргъ, паддзахадæн æй цæуыл уæй кæнынц, уымæй фылдæр кæй у, уый. Ахсосæгтæ — фæзынаргъдæр сты техникæ, артаг — сæрдæн æрмæджытæ, хъацæнсыр Иван Богданов æмæ аппаратыл кусæг Быценты Шота.

КЪАМЫ: Иван БОГДАНОВ æмæ БЫЦЕНТЫ Шота.

Къам систа КЪÆБЫСТЫ Х.

Уæлæдарæс сыгъдæгтæнæн куыстуат «Новость»-ы дыккæгæм цехы кусджытæ сæрдиагæй архайынц фæллойгæнджыты домæнтæ афоныл æмæ хорз æххæст кæныныл. Ерысы раззагдæртимæ сты электрослесарь Иван Богданов æмæ аппаратыл кусæг Быценты Шота.

КЪАМЫ: Иван БОГДАНОВ æмæ БЫЦЕНТЫ Шота.

Къам систа КЪÆБЫСТЫ Х.

Хорз фæллойадон æнтыстдзинæдтæ æвдисы Орджоникидзейы Кировы номыл вагæттæ цалцæггæнæн заводы поезды цæлхытæ цалцæггæнæн цехы кусæг, фæллойы ветеран Василий Каледин. Уый ам фæллой кæны 30 азы, фæстаг аст азы та — бригады разамонæгæй. Бригад йæ хæслæвæрдтæ æдзухдæр сæххæст кæны дзæвгар фылдæртæй. В. Каледин ивгъуыд аз лæвæрд æрцыд Фæллойы намысы III-аг [illegible]енхæны орден.

КЪАМЫ: Василий КА[illegible]ДИН.

Къам систа КЪÆБЫСТЫ Х.

Хъæуддаг канд ам нæй. Талонтæ æнцон аразæн кæй уыдысты, уымæй фæпайда кодтой, сæ цæсгом чи бахордта, ахæмтæ. Кæй куыд фæндыд, афтæ франшаг духийы æвгтæ скъæфтой дуканийæ. Ныр алцыдæр рабæрæг. Куыстуæттæ æмæ организацитæй æцæг талонтæ кæмæ уыдис, уыдон азадысты афтид армæй.

— Мах аххос нæу, — сæхи раст кæнынц фæлхасадон къанторы разамонджытæ Реуазты Дзамболат æмæ Касаты Тинæ, — Райæххæсткомы сæрмагонд къамис сфидар кодта франшаг духи уæй кæныны фæтк.

О, уый æцæг афтæ у. Фæлæ товар фæлхасадон къанторы уыдис. Хуыздæр чи хъуамæ батыхстаид франшаг духи æлхæнджытæм æнæзæрдæхудтæй фæхæццæ кæныныл?

Раст куы зæгъыем, уæд районы барадхъахъхъæныдон оргæнтæ æмæ адæмон контролы комитет ацы хатт сæхи æбæрнонæй равдыстой. Стæм товар хæлæйфаг кæй фæцис, уый тыххæй дзуапп нæмæй бацагурдтой. Адæм та маст кæнынц, сайды кæй фесты, уый тыххæй, æмæ сæ хъаст кæдæм фæхæссой?

Афтæ уымæн фæрсын æмæ æхсæнадон фæткмæ йæ цæст чи хъуамæ дара, уыдон сæхæдæг разындысты æгъдаухалæг. Зæгъæм, районы адæмон депутатты Советы æххæсткомы сылгоймæгтæ, цы æмбæлд, уымæй франшаг духи райстой дыууæ хатты фылдæр.

Уæлдай тынгдæр та районы адæмон тæрхондоны коллектив фесгуыхт. Райæххæсткомы сæрмагонд къамисы нарядмæ гæсгæ сын æмбæлд духийы дыууæ авджы, уыдон та райстой 15 франшаг духийы авджы. Цымæ ацы хъуыддаджы тыххæй адæмон тæрхондоны сæрдар Гуацъæлты Алыбег цы дзуапп ратдзæн?

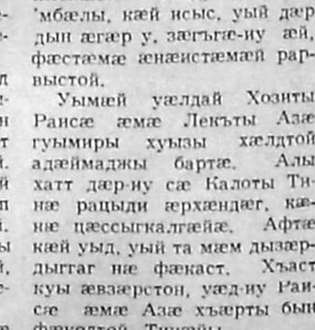

Уæвгæ алы хатт дæр бирæ хъаугъайаг фарстатæ вæййы фæлхасадон къанторы. Фæлæ нæдæр разамынд, нæдæр профцæдисон комитет (сæрдар Хестанты Полинæ) архайынц уыдон раст æвзарыныл.

Сæръæм, скъылады æфснайæг Калоты Тинæ цалдæр азы куыста кæйдæр бæсты дæр, уæлæмхасæн мыздта йын фыст нæ цыд. Сæйраг бухгалтер Хозиты Раисæ æмæ йæ пъланон хайады хицау Лекъты Азæ дæргъæтин рæстæг расай-басай фæкодтой. Цытæ дзурыс, уæлæмхасæн мыздæ, дам, не 'мбæлы, кæй исыс, уый дæр дын æгæр у, сæргъæ-иу æй, фæстæмæ æнæистæмæй рарвыстой.

Уымæй уæлдай Хозиты Раисæ æмæ Лекъты Азæ гуымиры хуызы хæлдтой адæймаджы бартæ. Алы хатт дæр-иу сæ Калоты Тинæ рацыди æрхæндæг, кæнæ цæссыгкалгæйæ. Афтæ кæй уыд, уый та мæм дызæрдыгæг нæ фæкаст. Хъаст куы æвзæрстон, уæд-иу Раисæ æмæ Азæ хъæрты бын фæкодтой Тинæйы.

Ныр рæстдзинад фæуæлахиз. Ацы аз январы фæлхасадон къанторы директор Реуазты Дзамболат бардзырд радта, Калоты Тинæ уæлдай фæзуат кæй æфснайы, уый тыххæй йын 1985 азы æмбисæй мызды 30 проценты бафидыны фæдыл. Æнхъæлут æмæ фæлхасадон къанторы разамындмæ хорз зонд æрцыд? Куынæ стæй! Цалынмæ Цæгат Ирыстоны профцæдисты облæстон советы фæллойхъаххъæнæгт инспекцийы кусджытæ хъуыддаг нæ равзæрстой, уæдмæ дзы нуы дæр нæ бафæндыд, сæ кусæгæн цы мыздæй æмбæлы, уый æххæстæй бафидын.

Куыд банымадæуыд, афтæмæй цалдæр азмæ Калоты Тинæйæн æмбæлд 1511 сомы бафидын. Хъыгагæн, ам дæр та хъуыддаг æнæ ракæ-бакæйæ нæ сыræзт. Сæйраг бухгалтеры цæст нæ бауарзта кусæджы мыздæй уыциу фыст бакæнын. Капекгай æмæ мын сæ суаригай фæфыста, зæгъгæ, дзырдта Тинæ.

Ам чысыл ахъуыды кæныны дæр æмбæлы. Хъуамæ сæйраг бухгалтер æмæ пъланон-экономикон хайады хицау сты хæдзардзинад разамонджытæ. Кæд афтæ у, уæд та æрхæсдзынæн ахæм æвдисæн. Хозиты Раисæ æмæ Лекъты Азæ пенси исынц фæллойы мыздæй фидыны фондæй. Чи зоны æмæ ам рæдыдæй ницы ис. Фæллойадон коллективы Советы уынаффæйæ ис ахæм уагæвæрд сфидар кæнæн. Базарады министрад фæлхасадон къанторы хæрдзтæ æмбæрзынæн фæрæзтæ кæй дæтты, уый та у хъуыдыйаг. Æрмæст ивгъуыд аз фæллойы мыздæй фидыны фонды уæлдай хæрдзтæ сты 44 мин сомы бæрц.

Ацы хъуыддæгтæ Реуазты Дзамболат æнæзонгæ нæу. Фæлхасадон къантор кусы хæдзарадон хыгъд æмæ хи æхцайы фæрæзтæй архайыны æууæлты. Дзæгъæл хæрдзтæ цæй аххосæй сты, уый тыххæй цæхгæр мадзæлттæ саразыны бæсты иуæй-иу кусджыты мыздæй фидыны æгъдæуттæ гуымиры хуызы хæлд цæуынц.

Уæвгæ Фæллойы Закъоны Кодекс ис æви нæй, уый фæлхасадон къанторы хъуыды дæр ничи кæны. Афтæ уымæн зæгъын æмæ службæгæнджытæй чидæртæ кæрæдзийæн хæстæг æйфынц, иу дзы иннæйы дæлбар у, афтæмæй цалдæргай астæу æнцад-æнцойæ иу ран кусынц.

Дзырдæн, пъланон-экономикон хайады хицау Лекъты Азæйæн йæ чындз (фыры ус) Черчесты Фатимæ у хистæр экономист. Сæйраг бухгалтер Хозиты Раисæйæн та йæ чызг Дзалаты Евгения кусы ревизорæй. Иу ныхасæй, закъон кæны лакъон, æнцонтæй та йæ нæ басæтдзынæ. Мæ дæлбар нæу Евгени, мæ хæдивæг у йæ хицау, зæгъгæ, Раисæ къахсæттæгау нымлæууыд. Цæй æмæ афтæ дæр фæуæд. Фæлæ сæйраг бухгалтеры хæдивæг отпусчы куы ацæуа, уæд та Дзалаты Евгенийы хицау чи уыдзæн? Стæй сиахс (кæстæр чызджы лæг) Валерий Огасæн æртæ мæйы бæрц фæлхасадон къанторы бухгалтерæй кæй кусы, уый тыххæй та Хозиты Раисæ цы зæгъдзæн?

Ацы æнæраст хъуыддæгты фæдыл ныхас кодтон Базарады министрады кадры хистæр инспектор Иван Савенковимæ. Алагиры фæлхасадон къанторы Фæллойадон Закъоны Кодексы 20-æм статья хæлд кæй цæуы, уый тыххæй йын алцыдæр зындгонд уыдис. Мадзæлттæ цæуынæ арæзтæуы, уый тыххæй йæ куы бафарстон, уæд загъта.

— Хозиты Раисæйы куыстæй сисыныл ныхас цæуы фондз азы бæрц?! Суанг ма специалист дæр бацæттæ кодтам йæ бынатмæ, ныронг фæлхасадон къанторы разамыны фæнд нæ зонæм. Æнхъæлмæ кæсынц, Хозиты Раисæ бархийæ куыстæй кæд ацæудзæн, уымæ.

Кæй зæгъын æй хъæуы, ам, фыццаджыдæр, Реуазты Дзамболат у аххосджын. Закъон-лакъон сси фæлхасадон къанторы, дзуапп та дзы нычи агуры. Æввахс хæстæджытæ ну ран кæй кусынц, уый моралон æгъдауæй хъыгдары коллективы, фæлæйыл хъуыдыгæнæг нæй. Уæвгæ районы прокуратурæйы кусджытæ раздæр æвзæрстой ацы æнæзакъон хабæрттæ. Хъуыддаг кæронмæ цæуылнæ ахæццæ кодтой, уый тыххæй сæ бафæрсын æмбæлы.

ТОХСЫРТЫ Къ.

АЛЫ РАН ДÆР — ФИДАР ÆГЪДАУ, ФИДАР ФÆТК

ЗАКЪОН ЛАКЪОН КÆНЫНЦ

Францаг духи æвзæр уæйгонд æрцыд Алагиры фæлхасадон къанторы. Разамындмæ ницы кæсы кусæг адæймагыл ныхъхъæр кæнын. Фæллойы Закъоны Кодексы домæнтæ та сæ рох фесты.

Иннæ бонтæй уæлдай æхсæзæм мартъийы æвдисæнтæ нæ уыд Алагиры астæу. Ардæм æмбырд кодтой æрмонд лæгтæ æмæ устытæ, æрыгон лæппутæ æмæ чызджытæ. Суанг ма дзы кæйдæрты хъæбысы дзидзидай сывæллæттæ дæр уыдис. Фæстæдæр адæмы къорд сасымау нымыхæст дуканий, дуарыл æмæ дзы атонын нал куымдта. Хъæр, загъд-замæ хъуыст алырдыгæй.

Дуканийы цы уæй чындæуыд, уый дæлдæр радзурдзынæн. Ныр та мæ зæгъын фæнды уый æмæ, раздæр ам цы бæллæх æрцыд, уымæй абон дæр ма бирæтæ мæстæлгъæд сты, се 'рфгуыты æлхынцъ нæма райхæлд.

Цæвиттон, Сылгоймæгты æппæтдунеон боны агъоммæ горæты фæлхасадон къантор райста франшаг духи. Æлхæнджытæ хабар рагацау базыдтой æмæ сгæппæлхъус сты. Алкæй дæр фæндыд зынаргъ лæвар райсын, йæ мад, йæ хо, кæнæ та сылгоймæгтæй æндæр искæй бæрæгбон срухс кæнын.

Куыд зонут, афтæмæй франшаг духи у стæм товар. Сæудæджертæ йæ туджы аргъ фæкæнынц Беслæн æмæ Назраны базарты. Райæххæсткомы стæм товартæ уарæг къамис дæр горæты куыстуæттæ, организацитæ, æндæртæн бæлвырд фæткмæ гæсгæ франшаг духи байуæрста. Бæлвырддæр зæгъгæйæ, алы 7,5 адæймагмæ дæр дзы авг æрхауд.

Хъыгагæн, къамисы уæнгтæ (сæрдар Иван Мызат) арфæйаг хъуыддаг кæронмæ ахæццæ кæныныл нæ батыхстысты. Цæуылнæ куы фæрсат, уæд ахæм фæтк сфидар кодтой æмæ дуканийæ франшаг духи райсыны тыххæй бирæ диссæгтæ нæ хъуыд. Хуымæтæджы гæххæты гæбазыл куыстуаты, кæнæ организацийы тымбыл мыхуыр æрæвæр æмæ дын цæттæ талон.

Ацы фæткы ныхмæ горæты фæлхасадон къанторы разамынд дыууæ нæ загъта. Директоры хæдивæг Каеаты Тинæйæн хæсгонд æрцыд, франшаг духи куыд уæйгонд цæуы, уымæ цæст фæдарын, афтæмæй районы адæмон депутатты Советы æххæсткомы сылгоймæгтæ, цы æмбæлд, уымæй франшаг духи райстой дыууæ хатты фылдæр.

Уæлдай тынгдæр та районы адæмон тæрхондоны коллектив фесгуыхт. Райæххæсткомы сæрмагонд къамисы нарядмæ гæсгæ сын æмбæлд духийы дыууæ авджы, уыдон та райстой 15 франшаг духийы авджы. Цымæ ацы хъуыддаджы тыххæй адæмон тæрхондоны сæрдар Гуацъæлты Алыбег цы дзуапп ратдзæн?

Уæвгæ алы хатт дæр бирæ хъаугъайаг фарстатæ вæййы фæлхасадон къанторы. Фæлæ нæдæр разамынд, нæдæр профцæдисон комитет (сæрдар Хестанты Полинæ) архайынц уыдон раст æвзарыныл.

Сæръæм, скъылады æфснайæг Калоты Тинæ цалдæр азы куыста кæйдæр бæсты дæр, уæлæмхасæн мыздта йын фыст нæ цыд. Сæйраг бухгалтер Хозиты Раисæ æмæ йæ пъланон хайады хицау Лекъты Азæ дæргъæтин рæстæг расай-басай фæкодтой. Цытæ дзурыс, уæлæмхасæн мыздæ, дам, не 'мбæлы, кæй исыс, уый дæр дын æгæр у, сæргъæ-иу æй, фæстæмæ æнæистæмæй рарвыстой.

Уымæй уæлдай Хозиты Раисæ æмæ Лекъты Азæ гуымиры хуызы хæлдтой адæймаджы бартæ. Алы хатт дæр-иу сæ Калоты Тинæ рацыди æрхæндæг, кæнæ цæссыгкалгæйæ. Афтæ кæй уыд, уый та мæм дызæрдыгæг нæ фæкаст. Хъаст куы æвзæрстон, уæд-иу Раисæ æмæ Азæ хъæрты бын фæкодтой Тинæйы.

Ныр рæстдзинад фæуæлахиз. Ацы аз январы фæлхасадон къанторы директор Реуазты Дзамболат бардзырд радта, Калоты Тинæ уæлдай фæзуат кæй æфснайы, уый тыххæй йын 1985 азы æмбисæй мызды 30 проценты бафидыны фæдыл. Æнхъæлут æмæ фæлхасадон къанторы разамындмæ хорз зонд æрцыд? Куынæ стæй! Цалынмæ Цæгат Ирыстоны профцæдисты облæстон советы фæллойхъаххъæнæгт инспекцийы кусджытæ хъуыддаг нæ равзæрстой, уæдмæ дзы нуы дæр нæ бафæндыд, сæ кусæгæн цы мыздæй æмбæлы, уый æххæстæй бафидын.

Куыд банымадæуыд, афтæмæй цалдæр азмæ Калоты Тинæйæн æмбæлд 1511 сомы бафидын. Хъыгагæн, ам дæр та хъуыддаг æнæ ракæ-бакæйæ нæ сыræзт. Сæйраг бухгалтеры цæст нæ бауарзта кусæджы мыздæй уыциу фыст бакæнын. Капекгай æмæ мын сæ суаригай фæфыста, зæгъгæ, дзырдта Тинæ.

Ам чысыл ахъуыды кæныны дæр æмбæлы. Хъуамæ сæйраг бухгалтер æмæ пъланон-экономикон хайады хицау сты хæдзардзинад разамонджытæ. Кæд афтæ у, уæд та æрхæсдзынæн ахæм æвдисæн. Хозиты Раисæ æмæ Лекъты Азæ пенси исынц фæллойы мыздæй фидыны фондæй. Чи зоны æмæ ам рæдыдæй ницы ис. Фæллойадон коллективы Советы уынаффæйæ ис ахæм уагæвæрд сфидар кæнæн. Базарады министрад фæлхасадон къанторы хæрдзтæ æмбæрзынæн фæрæзтæ кæй дæтты, уый та у хъуыдыйаг. Æрмæст ивгъуыд аз фæллойы мыздæй фидыны фонды уæлдай хæрдзтæ сты 44 мин сомы бæрц.

Ацы хъуыддæгтæ Реуазты Дзамболат æнæзонгæ нæу. Фæлхасадон къантор кусы хæдзарадон хыгъд æмæ хи æхцайы фæрæзтæй архайыны æууæлты. Дзæгъæл хæрдзтæ цæй аххосæй сты, уый тыххæй цæхгæр мадзæлттæ саразыны бæсты иуæй-иу кусджыты мыздæй фидыны æгъдæуттæ гуымиры хуызы хæлд цæуынц.

Уæвгæ Фæллойы Закъоны Кодекс ис æви нæй, уый фæлхасадон къанторы хъуыды дæр ничи кæны. Афтæ уымæн зæгъын æмæ службæгæнджытæй чидæртæ кæрæдзийæн хæстæг æйфынц, иу дзы иннæйы дæлбар у, афтæмæй цалдæргай астæу æнцад-æнцойæ иу ран кусынц.

Дзырдæн, пъланон-экономикон хайады хицау Лекъты Азæйæн йæ чындз (фыры ус) Черчесты Фатимæ у хистæр экономист. Сæйраг бухгалтер Хозиты Раисæйæн та йæ чызг Дзалаты Евгения кусы ревизорæй. Иу ныхасæй, закъон кæны лакъон, æнцонтæй та йæ нæ басæтдзынæ. Мæ дæлбар нæу Евгени, мæ хæдивæг у йæ хицау, зæгъгæ, Раисæ къахсæттæгау нымлæууыд. Цæй æмæ афтæ дæр фæуæд. Фæлæ сæйраг бухгалтеры хæдивæг отпусчы куы ацæуа, уæд та Дзалаты Евгенийы хицау чи уыдзæн? Стæй сиахс (кæстæр чызджы лæг) Валерий Огасæн æртæ мæйы бæрц фæлхасадон къанторы бухгалтерæй кæй кусы, уый тыххæй та Хозиты Раисæ цы зæгъдзæн?

Ацы æнæраст хъуыддæгты фæдыл ныхас кодтон Базарады министрады кадры хистæр инспектор Иван Савенковимæ. Алагиры фæлхасадон къанторы Фæллойадон Закъоны Кодексы 20-æм статья хæлд кæй цæуы, уый тыххæй йын алцыдæр зындгонд уыдис. Мадзæлттæ цæуынæ арæзтæуы, уый тыххæй йæ куы бафарстон, уæд загъта.

— Хозиты Раисæйы куыстæй сисыныл ныхас цæуы фондз азы бæрц?! Суанг ма специалист дæр бацæттæ кодтам йæ бынатмæ, ныронг фæлхасадон къанторы разамыны фæнд нæ зонæм. Æнхъæлмæ кæсынц, Хозиты Раисæ бархийæ куыстæй кæд ацæудзæн, уымæ.

Кæй зæгъын æй хъæуы, ам, фыццаджыдæр, Реуазты Дзамболат у аххосджын. Закъон-лакъон сси фæлхасадон къанторы, дзуапп та дзы нычи агуры. Æввахс хæстæджытæ ну ран кæй кусынц, уый моралон æгъдауæй хъыгдары коллективы, фæлæйыл хъуыдыгæнæг нæй. Уæвгæ районы прокуратурæйы кусджытæ раздæр æвзæрстой ацы æнæзакъон хабæрттæ. Хъуыддаг кæронмæ цæуылнæ ахæццæ кодтой, уый тыххæй сæ бафæрсын æмбæлы.

ТОХСЫРТЫ Къ.

АДÆЙМАГ ÆМÆ ÆРДЗ

НÆ ГОРÆТЫ УÆЛДÆФ

Фæстаг азты æхсæнад фылдæр æргом аздæхта æрдз фыдбылызæй бахъахъхъæныммæ. Æмæ уый хуымæтæджы нæу. Наукæ æмæ техникæйы тыхджын райрæзты заман адæймаджы æнæниздзинадæн уæлдай ахсджиагдæр у сыгъдæг уæлдæф.

Хъыгагæн, ныр ма фаг цæстдард нæй нæ горæты экологон уавæрмæ. Автотранспорт, хъармгæнæн æмæ промышленнон куыстуæттæ тъизи кæнынц уæлдæф. Ацы хъуыддагмæ завод «Электроцинк» уæлдай фылдæр «æвæрæн» хæссы. Хатгай куыстуаты сæрмæ арвы цъехы фенæн вæйбы сырх, бур, сау æмæ æндæрхуыз фæздæг. Алыхуызон хуыдуггæнæн газтæй ацæуæн нал вæйбы заводы иувæрсты.

Кæй зæгъын æй хъæуы, æнæ æрдзхъахъхъæныдон мадзæлттæй нæ горæты уæлдæф цыфæнды куы фæкæнæм, уæддæр нæ фæсыгъдæгдæр уыдзæн. Фæлæ заводы специалисттæ уый хъуыды дæр нæ кæнынц. Фæстаг рæстæджы дзыллон информацийы фæрæзты, алыхуызон æмбырды дзурынц, зæгъгæ, дам, куыстуаты æрдзхъахъхъæныдон мадзæлттæ арæзт цæуынц æнтыстджынæй. Ахсджиаг хъуыддаджы ницы арфайæм, зæгъгæ, уыцы ныхас та, дам, бæрæггæнæг оргæнтæй цæмæн рацыд, уымæн ницы зонæм.

Раст куы зæгъон, уæд мæ заводы специалисттæ цæстæнгас дисы бафтыдта. Æрдзхъахъхъæныдон мадзæлттыл æвзæр кæй архайынц, уый тыххæй мæ бафæвдыд мæ хъуыдытæ зæгъын. Фыццаджыдæр, бафиппайын хъæуы уый, æмæ, афæдзмæ заводы цехтæй уæлдæфмæ алыхуызон маргхæццæ буаргъæдтæ ацæуы 21,7 мин тоннæйы, кæнæ та горæты промышленнон куыстуæттæ цас тъизи кæнынц, уымæн йæ 63,3 проценты.

Куыд уынут, афтæмæй ацы нымæцтыл дис нички бакæндзæн. Завод нæ горæты уæлдæф тынгдæр кæй тъизи кæны, уый тыххæй зæгъдзынæн бæлвырддæр: 1980 азы бæрæггæнæнтæм гæсгæ куыстуат афæдзмæ алыхуызон тъизитæ уæлдæфмæ æппæрста 42,5 мин тоннæйы. Фæлæ сæ специалисттæ «æмбæхсын райдыдтой. Тъизиты бæрц азæй-азмæ «къаддæргонд цыд» дыууæйæ фондз мин тоннæмæ æвзахс. Цымæ цæй руаджы?

Ацы фарстæн дыууæ низæлгой дзуапп раттæн нæй. Заводы специалисттæ алы хатт дæр цы æрдзхъахъхъæныдон мадзæлттæ бацамыдтой, уыдонæй маргхæццæ буаргъæдтæ бауромæн нæй. Кæд дзы уæлдæф фæсыгъдæгдæр уыдзæн, уымæн æппæрстæ километрæй 101 æрæстадыл хардзгонд æрцыд 160 мин сомы, фæлæ цалдæр мæймæ заууатмæ æрцыд. Афтæ рауад туагтуыры цехы хъысмæт дæр. Хъуамæ дзы пайдагонд цыдаид, судзæн пецты æрзæт хуыздæр цæмæй тайа, уый ты[illegible]. Хъыгагæн, цех æхгæд æрцыд, афтæмæй йыл паддзахад бахардз кодта 2,2 милуан сомы. Ницы пайда æрхаста, газсыгъдæггæнæн механизмтæ капиталон цалцæггонд кæй æрцыдысты, уый дæр. Уæдæ рыгуромæн аппараттæ сæхи хуызæн, кæнæ æндæртæй ивд кæй цыдысты, ахæм мадзæлттæ дæр ахадгæ нæ уыдысты.

Æмæ ма иу дæнцæг. Куыræйтты цехы уæллаг хæйттæ æнгомгонд кæй æрцыдысты, уый тыххæй заводы специалисттæ бæрæггæнæнтæ радтой, зæгъгæ, дам, æвзалыгуыры туагтæдты аппарæнтæ 1979 азы фæкъаддæр сты 20 мин тоннæйы. Ацы нымæц дæр мæнг кæй у, уый рабæрæг сæрмагонд кусæнгæрзты æххуысæй. Ноджы хыгъды амынд æрцыд, цыма куыræйтты цехы нс 17 пецы, æцæгдзинадæй та — сты æхсæз. Ахæм ма дзы фæдфæливæн уа?

Уæлдай фæдисы уавæр у, алыхуызон бæллæхты азарæй заводæй газтæ æмæ рыг кæй раирвæзы, уый дæр. Куыстуаты разамонджытæ та сæхиуыл къæм абадын дæр нæ уадзынц. Æдзухдæр фæдзурынц, зæгъгæ, дам, ахæм хабæрттæй заводы ницы вæйбы. Фæлæ ма бæлвырддæр æркæсæм хъуыддагмæ. Зды æмæ цинчы æрзæтты куыстад нудадзыг хæлд кæй цæуы, уый азарæй нæ горæты уæлдæф дзæвгар фæчъизидæр вæйбы.

Зæгъæм, сондоны туагады цехы иу сахат куы бауромынц, уæд судзæн пецтæй уæлдæфмæ раирвæзы 6 тоннæйы маргхæццæ буаргъæдтæ. Уæдæ зды тайынгæнæн пецтæй дæр чысыл тъизитæ нæ цæуы. Фæлæ ацы фыдракæндтыл дзуапп ничи дæтты. Уавæр æвзæрдæр вæйбы æзæст рæстæджы. Хуыдуггæнæн хъылма йæхи цыллæг æрудады æмæ æхгæны адæймаджы уæлафæнтæ.

Хъыгагæн, ахсджиаг хъуыддæттæ хæст цæуынц дардæмгъуыдтæм, æрдзхъахъхъæныдон хъуыддæттæм техникон прогресс нæ хæццæ кæны. Газсыгъдæггæнæн механизмты арæзтады бæсты уæвгæ æрцыдзынц чи фæнд æвгæ æмæ заводы экологон уавæр фæхуыздæр кæныны тыххæй нысангонд цыд бæлвырд мадзæлттæ. Хъуамæ хæстæгдæр азты куыстуат рахызтаид æнæхауæццаг технологимæ, æмæ уæд нæ горæты уæлдæф бирæ фæсыгъдæгдæр уыдаид. Фæлæ ныронг быллдауæн ныхæстæ æмæ зæрдæвæрæнтæй дарддæр куыстуаты специалисттæ ницы архайынц.

Завод «Электроцинк» у хъомыслжын. Бæстæйы адæмон хæдзарадæн дæтты зды, цинк, кадмий, индий æмæ æндæр хуызджын згъæртæ. Фæлæ заегъын хъæуы уый, æмæ, адæмы æнæниздзинадæн аргъ нæй. Куыстуат нæ горæты уæлдæфы сæйраг тъизигæнæг кæй у, уый фæдыл Цæгат Ирыстоны Æрдзхъахъхъæныны паддзахадон комитет йæ фыццаг æмбырды мадзæлттæ бацамыдта ацы азы кæронмæ зианхæссæг буаргъæдты æппарæнтæ 63 проценты фæкъаддæр кæныны тыххæй.

Хъыгагæн, ныронг заводы специалисттæ нæма базмæлыдысты. Сæ фæсонæрхæджы дæр нæй æрдз хъахъхъæныны тыххæй цæхгæр мадзæлттæ саразын.

Раст куы зæгъæм, уæд цыбыр рæстæгмæ ахсджиаг хъуыддæттæ саразæн нæй. Завод газ æмæ рыг сыгъдæггæнæн механизмтæй сифтонг кæнынæн хъæуы милуангай сомы хардзгонд æрцыд, уыдоны тыххæй? Проект саразæт æппæрстæ километрæ. Лабораторон бæрæггæнæнтæм гæсгæ дзы цинк æмæ æфсæйнаг вæйбы нормæйæ цыппар, æрхуы та — 31 хатты фылдæр.

Заводы тъизи дæттæй фæдисы уавæр сæвзæры цæугæдоны. Алыхуызон згъæртæй уæлдай дзы вæйбы промышленнон хауæццæгтæ æмæ продуктæ. Уыдон уарыны дæттимæ бахауынц цæугæдонмæ æмæ халынц æрдзы æнæниздзинад. Ну ныхасæй, нæ бон фидарæй у зæгъын: завод «Электроцинк» Камбилеевкæйæ сарæзта бырондон. «Мард» цæугæдон дæр æй хуымæтæджы нæ хонынц.

Æрвылаз заводы бамбырд вæйбы 115 мин тоннæйы промышленнон хауæццæгтæ. Цалдæр азмæ уыдон систы 2,5 милуан тоннæйы æмæ ахсынц 36 гектары. Ам дæр та зæгъын хъæуы уый æмæ, промышленнон хауæццæгтæ тъизи кæнынц уæлдæф æмæ алыварс саумæр зæххытæ. Уымæй уæлдай промышленнон хауæццæгтæ химнон буаргъæдтæ. Уарынтæм маргхæццæ цыхцырджытæ ахъарынц мæры æмæ тъизи кæнынц дæлзæххон дæттыл.

Зындгонд куыд у, афтæмæй заводы экологон уавæр фæхуыздæр кæныны тыххæй нысангонд цыд бæлвырд мадзæлттæ. Хъуамæ хæстæгдæр азты куыстуат рахызтаид æнæхауæццаг технологимæ, æмæ уæд нæ горæты уæлдæф бирæ фæсыгъдæгдæр уыдаид. Фæлæ ныронг быллдауæн ныхæстæ æмæ зæрдæвæрæнтæй дарддæр куыстуаты специалисттæ ницы архайынц.

Завод «Электроцинк» у хъомыслжын. Бæстæйы адæмон хæдзарадæн дæтты зды, цинк, кадмий, индий æмæ æндæр хуызджын згъæртæ. Фæлæ зæгъын хъæуы уый, æмæ, адæмы æнæниздзинадæн аргъ нæй. Куыстуат нæ горæты уæлдæфы сæйраг тъизигæнæг кæй у, уый фæдыл Цæгат Ирыстоны Æрдзхъахъхъæныны паддзахадон комитет йæ фыццаг æмбырды мадзæлттæ бацамыдта ацы азы кæронмæ зианхæссæг буаргъæдты æппарæнтæ 63 проценты фæкъаддæр кæныны тыххæй

куыстуæттæ цас чызнι кæныц, уымæн йæ 63,3 проценты.

Куыд уынут, афтæмæй ацы нымæцтыл дис ничи бакæндзæн. Завод нæ горæты уæлдæф тынгдæр кæй чызнι кæны, уый тыххæй зæгъдзынæн бæлвырддæр: 1980 азы бæрæггæнæнтæм гæсгæ куыстуат афæдзмæ алыхуызон чызнитæ уæлдæфмæ аппæрста 42,5 мин тоннæйы. Фæлæ сæ специалисттæ «æмбæхсын» райдыдтой. Чызниты бæрц азæй-азмæ «къаддæргонд цыд» дыууæйæ фонда мин тоннæмæ æввахс. Цымæ цæй руаджы?

Ацы фарстæн дыууæ нысхасæй дзуапп раттæн нæй. Заводы специалисттæ алы хатт дæр цы æрдзхъахъхъæнынадон мадзæлттæ бацамонынц, уыдонæй маргхæццæ буаргъæдтæ бауромæн нæй. Кæд дзы уæлдæф фæсыгъдæгдæр вæййы, уæд æрмæстдæр райдайæнты. Уый фæстæ та алцыдæр ногæй йæ ганчы сбады.

Зæгъæм, гидрометаллургон цехы фæрсудзæн СМЦ-ы æрзæтты куыстад нудавы дзыг хæлд кæй цæуы, уый азарæй нæ горæты уæлдæф дзæвгар фæчызнидæр вæййы.

Зæгъæм, сондоны туагады цехы иу сахат куы бауромынц, уæд судзæн пецтæй уæлдæфмæ ранрвæзы 6 тоннæйы маргхæццæ буаргъæдтæ. Уæдæ зды тайынгæнæн пецтæй дæр чысыл чызнитæ нæ цæуы. Фæлæ ацы фыдракæлдтыл дзуапп ничи дæтты. Уавæр æвзæрдæр вæййы асæст рæстæджы. Хуыдуггæнæн хъылма йæхи ныллæг æруадзы æмæ æхгæны адæймаджы улæфæнтæ.

Хъыгагæн, ахсджиаг хъуыддæгтæ хаст цæуынц дардæмгъуыдтæм, æрдзхъахъхъæнынадон хъуыддæгтæм техникон прогресс нæ хæццæ кæны. Газсыгъдæггæнæн механизмты аразтады бæсты уræд æрцæуынц, чи фæкусы, ахæм техникон фæрæстæ дæр. Абоны онг 248 ранæй уæлдæфмæ цæуы маргхæццæ буаргъæдтæ. Афтæмæй газсыгъдæггæнæн механизмтæ æвæрд нс æрмæстдæр 29 раны.

пайдагонд куы цæуид доны мид-зилдухы системæйæ, уæд хуыздæр нæ уанд? Хъыгагæн, азæй-азмæ æрдзхъахъхъæнынадон хъуыддæгтæ зайынц æнæххæстæй.

1983 азы заводы æвæрын райдыдтой, электролит уæлдæфы æххуысæй уазал чи кæна, ахæм механизмтæ. Проектмæ гæсгæ дон афæдзмæ фæстауæрдгонд цыдаид 1,6 милуан кубометры. Фæлæ заводы специалисттæ хъуыддаг кæронмæ нæ ахæццæ кодтой. Цæуылнæ куы фæрсат, уæд ногдинад ницы пайда лæвæрдта æмæ йæ специалисттæ ныууагътой. Дарддæр ма йыл куыстгонд цæудзæн, уый мах нæ зонæм. Кæд нæ, уæд дзуапп чи ратдзæн, проект царды рауадзыныл цы 732 мин сомы хардзгонд æрцыд, уыдоны тыххæй? Проект саразæг Кавказгипроцветмет, завод «Электроцинк» æви ма æндæр исчи?

Бæлвырд куыд у, афтæмæй завод Камбилеевкæйы цæугæдонмæ цы чызнι дæттæ ауадзы, уыдон афæдзмæ æвæйынц дæсгай мин кубо-

Фæлæ заводы специалисттæ нæма базмæлыдысты. Сæ фæсонæрхæджы дæр нæй æрдз хъахъхъæныны тыххæй цæхгæр мадзæлттæ саразын.

Раст куы зæгъæм, уæд цыбыр рæстæгмæ ахсджиаг хъуыддæгтæ саразæн нæй. Завод газ æмæ рыг сыгъдæггæнæн механизмтæй сифтонг кæнынæн хъæуы милуангай сомтæ. Уыдон уагъд æрцæудзысты, æви нæ? Кæд о, уæд та сæ цыбыр æмгъуыдмæ пайдагонд æрцæудзæн? Кæй зæгъын æй хъæуы, нæ. Уымæ гæсгæ афон у цæхгæр мадзæлттæм рахизынæн.

Фыццаджыдæр, райдайын хъæуы здыйы куыстадæй, мхуызон куыстуæттæй у бирæ фылдæр. Уæдæ завод цы продукци уадзы, уымæн æрмæстдæр йæ 19 проценты зды кæй у, уыл дæр ахъуыды кæныны æмбæлы. Сæйрагдæр та нæ рох кæныны нæ хъæуы ССР Цæдисы хицауады æмæ ПЦÆЦС-ы ацы азы 11 январы Уынаффæ «Цæгат Ирыстоны АССР-йы санатори-курорттæ æмæ туристон бæстыхæлтæ дарддæры рæзтæн мадзæлттæ саразыны тыххæй».

Раст куы зæгъæм, уæд хорз хъуыддагæн алы хатт дæр йæ райдайæн зын вæййы. Завод здыйы куыстады бæсты æндæр, ома, æрдзæн зиан чи нæ хæсдзæн ахæм продукци уадзын куы райдаид, уæд йæ пайдатæ фылдæр йедтæмæ къаддæр нæ фæуаиккой. Сæйрагдæр та нæ горæты алыварс æрдз йе 'дæр хуыз равдисид.

ЦГЪОИТЫ Таймураз,
Цæгат Ирыстоны æрдзхъахъхъæныны паддзахадон комитеты хайады хицау.

ХАБÆРТТÆ ФÆСАРÆНТÆЙ

Æмгуыстæй

Бонн. Ахицæн, Европæйы экономикон æмгуыстады фæдыл ам цы конференци цæуы, уый фыццаг хай. Архайынц дзы 33 европæйаг паддзахады, стæй АИШ-ы æмæ Канадæйы хицауæндты æмæ хъуыддаджы лæуд фæлтæрты минæвæрттæ. Конференцийы уæвджытæ æрныхас кодтой хъуыддаджы бастдзинæдтæ æмæ промышленнон кооператы фæхуыздæр кæныны фарстатыл. Иннæ къуыри уыдон æркæсдзысты алы къабæзты, уыимæ алфамблай æрдз хъахъхъæныны æмæ экологион æгъдауæй сыгъдæг технологитæй пайда кæныны, энергетикон æмæ хомаджы фæрæзты, транспорт æмæ хойраджы промышленносты фæстауæрцы фарстатыл.

Йæ ног ном

Прагæ. Чехословакаг Федеративон Республикæ — ахæм у чехословакаг паддзахады ног ном чехаг æвзагыл. Сфидар æй кодтой бæстæйы федералон æмбырды йыл бирæ сахæттæ фæтæрхон кæныны рæстæг.

Загъдкъахæн

Гаванæ. Америкаг телестанцæ «ТВ-Мартн» Кубæйы территоримæ кæй кусы, уый у телекоммуникациты дунеон цæдисы устав, иннæ дунеон-барадон уагæвæрдтæ гуымиры хуызы халын. Афтæ загъд ис кубæйаг хицауады ныхасы.

Цыппæрæмы АИШ-ы зæххæй æртыккаг хатт афæлтæрдтой «ТВ-Мартн» Кубæмæ саразыныл.

Зæрдæбынæй

Гаванæмæ æрбатахтысты кубæйаг авиакомпани «Кубана де Авиасьон»-ы дыууæ хæдтæхæджы. Уыдон æрбаластой, Чернобылы АЭС-ы фыдбылызæй хъыгдард чи байæфта, ахæм 136 советон гыццыл læппу æмæ чызджы.

Авиалайнертæй æрхизæны сæ размæ рацыдысты Фидель Кастро, Кубæйы Компартийы æмæ паддзахады иннæ разамонджытæ. Интервьюйы Кастро загъта, кубæйаг медиктæ, гæнæн æмæ амал цæмæндæриддæр уа, уый кæй сараздзысты, советон сывæллæттæ та раздæрау æнæниз уой, уый тыххæй. Уыдонæн арæзт æрцыдысты æппæт æууæлтæ дæр, уыдзæн сын телефонæй ССР Цæдисы сæ хæстæджытимæ ныхас кæныны фадат дæр.

Фембæлд

Парижы

ПАРИЖ. Францы президент Франсуа Миттераны æмæ Ирландийы премьер-Министр Чарльз Хокийы фембæлды рæстæг франца паддзахады сæргълæууæг ралæууыд, ацы аз декабры европæйаг экономикон æмæхсæнады политикон цæдис саразыны фарстатыл æрныхас кæныны тыххæй Европæйаг экономикон æмæхсæнады бæстæты парламенты конференци саразыны тыххæй ФРГ-йы канцлер Гельмут Коль æмæ Чарльз Хокицы хъуыды загътой, уый фарс.

Франсуа Миттеран ма загъта уыцы фæндон, цæмæй Европæйаг экономикон æмæхсæнады советы сæрмагонд сессийы Дублины æмæхсæнадæн Герман баиу кæныны фæстиуджытæй фæстæмæ нысангонд æрцæуа парламенты дыууæ конференцийы куысты къæлиндар — политикон цæдис, стæй валютон-финансон æмæ экономикон цæдис саразыны фæдыл.

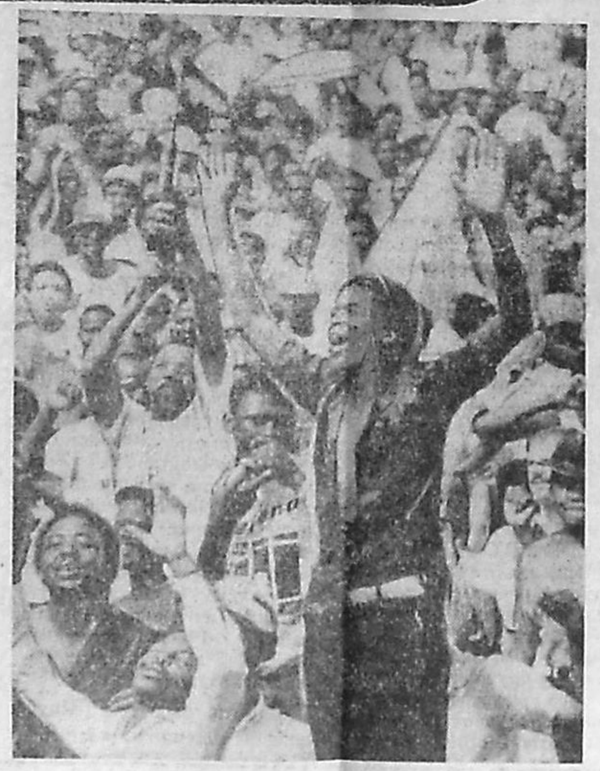

Фæстаг мæйты Хуссар Африкæйы Республикæйы цы цаутæ цæуы, уыдон дзурæг сты, бæстæйы демократон змæлд тыхджынæй-тыхджындæр кæй кæны, уыл. 1990 азы райдайæны ахсджиаг цаутæ æрцыд ацы бæстæйы. Ахæстонæй сæрибар Хуссар Африкæйы националон конгрессы раздзог Нельсон Мондела. Бæстæйы сауцъар адæм æргомæй дзурын райдыдтой сæ бартыл, сарæх сты митингтæ, куыстуæдтæ, демонстрацитæ.

КЪАМЫ: Африкæйы националон конгрессы фарсхæдджыты æргом митинг.

СЦТА-йы фотохроникæ.

меллагимæ йæ фæфыц, цыппар къухы бæрц куыд ныффыца, æфтæ. Бæгæны цæмæй сау уа, уый тыххæй ма йыл ныккæныц сыгъд ссад: уый дæр йемæ сфыцы. Фых куы фæуа, уæд ын йæ хуымæллæг сис, анал æй. Фых æхсыст бæгæны уазал кæнынмæ равдæлон кæныныц къаддæр митæнæнтæм. Хæрз уазалæй йæ бантауыныц ку тыллæнæг кæнæ дурыны æнхъизæнимæ — цырвытимæ. Иу суткæмæ сæнхъизы — йæ сæрыл фынчытæ сбады. Бæзджынæй ма дзы цы вæййы, уый йæ быныл æрбады. Фæлæ йæ ног ныффæрсудзын хъæуы сасиры: хонынц æй «бæгæны рафæлдахын». Кæд фæрсыгъд нæма у, уæд уый та хонынц «бæгæны фæлдæхт нæма у».

Бæгæны фæлдæхт куы 'рцæуа, уæд ын нуазæн ис. Ныффæрсудзыны фæстæ дзы цы бæзджынтæ баззайы, уыдон хуыйныц «цырвытæ». Гыццыл кæрдзыны хуызæн сæ æртъæпæн кæныныц хус кæнынмæ æндæр хатт бæгæны бантауынæн, æнхъизæнтæн — хус цырвытæ. Бæгæны лалымы нæ хастой къуымæлау хуымтæм, фæлæ дурын, кæнæ боцкъайы.

КЪАМАТТАГ. Тæсчъы цы фæрсудзæнтæ — цъæл баззайы, уыл ма тæвд дон ауадзынц. Æрлæдæрсы ма дзы къаддæр адджын заддон æмæ йæ хицæнæй сфыцынц. Хицæнæй уый дæр бантауынц æмæ дзы рауайы къаматтаг — læмæгъдæр бæгæны. Къаматтаг кæд хорз рауайа, уæд йæ бæгæны та хуыздæр уыдзæн. Къаматтагæйиу раздæр аныстой: уый кувинæгтæм нæ хауд. Уыдон иууылдæр зонын хъуыд сылгоймаджы æмæ сыл ахуыр кодтой чызджыты сæ мадæлтæ. Бæгæны кæнынмæ дæсны сылгоймаг кадджын уыдис сыхбæсты: федта æмæ сфæлтæрдта хистæрыл.

ФЫНДЖЫ ХОИРАГ. Ирон адæммæ циндзинады фынгыл кæддæриддæр æвæрдтой æртæ чъирийы: тымбыл æмæ æртæдзыхонтæ. Скувынæн æртæдзыхон чъиритæ дины æгъдауæ гæсгæ хистæр уыдысты. Фи. зонæг дæр æвæрд цыдис уыдоны уæлæ. Кæд кусарт акодта хæдзары хицау, уæд чъириты дæле хъæдын стыр тæбæгъы æвæрд уыдис сæр, бæрзæй та галиу хъусырдыгæй.

Физонæг æвæрдтой æрмæст циндзинады фынгыл. Физонæджы хæйтты нымæц къæйттæ не 'мбæлынц: кæнæ фонда, кæнæ авд хайæ: дыууæ хайы игæрæй кодтой уæхстыл раздæр, уымæн æмæ игæры дзидза æнцон фыцæн у æмæ уæхстыл мидæгоз кондæй артмæ нæ судзы, дыууæ хайы зæрдæйæ, ну хай рæуæгæй. Физонæг конд цыд кусарты хуылфыдзаумæттæй арæхдæр. Æдзух æппæт ран афтæ нæ уыд. Физонæг стæгимæ ма уæд, стæй къай хæйттæ ма уæнт, æндæр кæй куыд фæндыд, афтæмæй æм

ТЕАТР ÆМÆ РАЦАРÆЗТ

АИВАД МÆНГДЗИНАДÆН НÆ БЫХСЫ

«Цæмæн афтæ æрæгмæ байгом уæ ног театралон аз?». «Афтæ æрæгмæ цæмæн цæттæ кæнут ног спектаклтæ». «Цæуынныл уал æвдисут уæ кæддæры хорз спектаклтæ: «Чермен», «Хæсанæ», «Пæсæйы фæндон», «Дыууæ хойы», «Нарты Батрадз» æмæ бирæ æндæртæ?» «Цы ма равдисдзыстут ацы аз ногæй?» «Тæлмацгонд уацмыстæ цæмæн афтæ арæх æвдисут?» Æмæ ма æндæр фарстытæ — театрдзаутæй нæ ферох вæййы рацарæзт театры куыстыл куыд фæзынд, уый дæр.

Ахæм фарстатæ арæхæй-арæхдæр кæнынц уымæн, æмæ театр цы спектаклтæ æвдисы, уыдонæй дарддæр йæ хъус ницы уыйас дары театрдзаутæм. Нæ сæ зонгæ кæны йæ куысты хабæрттимæ. Ægæр стæм хатт арæзт цæуынц театр æмæ театрдзаутæн фембæлдтытæ. Уый æвзæрыдæм зыны сæ нудзинадыл. Искуы ну хатт кæд газетты фæзыныц цалдæр уæлæнгай ныхасы репертуары тыххæй, уæд хора, æндæр азæй-азмæ къаддæр æрмæг мыхуыргонд цæуы театры куысты тыххæй. Ноджы куынæгдæр систы актерты, режиссерты, нывгæнджыты æмæ иннæ сфæлдыстадон кусджыты тыххæй уацхъуыдтæ, сфæлдыстадон сурæттæ, спектаклтыл рецензитæ. Ам чысыл аххосджын не сты нæ республикæйы театриртасджытæ дæр. Чысыл адæмтæй мах æй фылдæр, æвæццæгæн, никæмæ нс ахæм кусджытæ, фæлæ уыдон дæр ницы уыйас дарынц сæ хъус не сфæлдыстадон куыстмæ.

НОГ СПЕКТАКЛТÆ...

Театры сæйрагдæр æмæ вазыгджындæр куыстытæй ну у ног спектакль бацæттæ кæнын. Læвæрд ын цæуы дыууæ-æртæ мæйы. Уый домы театры алы кусæгæй дæр удуæлдай фæллой, æцæг сфæлдыстадон куыст. Цас театр æнувыддæрæй бакусы уацмысыл, цас æм къæрцхъусдæр разыны, уыйас спектакль рауайы хæрахъæддæр æмæ йыл театрдзау сæмбæлы særдиагæй. Фæлæ, хъыгагæн, ахæм удуæлдай куыст куыд бирæ куыстуæтты, афтæ театры дæр кæны куынæгæй-куынæгдæр. Æмæ уый у, нæ ног спектаклтæ адæммæ афоныл кæй нæ хæццæ кæнынц, уыцы аххосæгтæй ну.

Дыккаг сæйраг аххосаг та у уый æмæ нæ драматургтæ театрмæ цы пьесæтæ раттынц, уыдоны разыны бирæ хъуагдзинæдтæ, æмæ се'сраст кæнынц бахардз вæййы уæлдай рæстæг. Афоныл нæ рацæуынц адæмы рæгъмæ. Сæ фылдæр та дзы æрдæг фæндагыл баззайынц.

Зæгъæм, ахæм бæллæхы бахауд Ситохаты Саламджерийы пьесæ «Сыгъзæрин хъадамантæ». Уацмыс хъуамæ æвдыст æрцыдаид сæрды. Актерты коллектив мæ, режиссер Бенъойты Розейы разамындæй фæкуыста цыппар мæйы бæрц æмæ йыл цас арфдæр æмæ лæмбынæгдæр куыста, уыйас дзы рабæрæг бирæ хъæндзинæдтæ. Уымæй кæд фыссæг йæ пьесæ схуыдта лирикон комеди. Театр дзы домын райдыдта, цæмæй дзы бæлвырддæр фæзыной нæ абоны царды хабæрттæ, ома рацарæзты фарстытæ.

Æрмæстдæр бахаудысты уый размæ (Токаты А. Хуыбецты Р. æмæ Хъайттаты С.) пьесæтæ дæр. Бирæ рæстæг бахардз кодта театр ацы фыссджыты пьесæтыл, фæлæ уыдон дæр æвæрд не 'рцыдысты. Алы ахæм цау дæр байтауы хæрамдзинад фыссæг æмæ театры æхсæн. Фыссджытæн се стырдæр уайдзæф вæййы: «Цæмæн мын истат уæд мæ пьесæ репертуармæ?»

Раст фарст у, фæлæ ахæм уавæры мæ særдыл арæх æрлæууы ирон театры фыццаг режиссер Маккæты Арсены ныхас. «Чыазджы» дæр арæх бауарзынц йæ фыццаг бакастæй, фæлæ йæ хæдзармæ куы æрхæссынц æмæ йæм бæстондæр куы 'ркæсынц, уæд бæлвырддæр рахатынц йæ аиппытæ! Афтæ у пьесæйы хабар дæр», — дзырдта-иу уый, — «Фæлтау бавдæл æмæ бакус дæ пьесæйыл, йе та ног ныффыссы...»

— Уый нырыккон пьесæтыл кусгæйæ, фæлæ классикон уацмыстæ куы февæруг, уæд та цæмæн афтæ бакъуылымпы вæййынц? — бафарсдзæн исчи.

Зæгъæм, Брытъиаты Елбыздыхъойы драмæ «Хазби» театрдзаутæ хъуамæ федтаик кой ивгъуыд аз июлы, æвдисгæ та йæ ракодтам декабры. Фæкуыстам ыл вгæс мæйы. Фæлæ уæддæр афоныл нæ рацыд. Декорацитæн нын Ирыстоны нæ разынд æртæ кубометры хъæдæрмæг, нæ дзы разынд уæлæдарæс бахуыйнæн хъуымац, цухъхъатæ æмæ ирон къабатæн. Уыдон та, театрæн йæхицæй арæзгæ чи нæ у, ахæм аххосæгтæ сты.

Уымæ гæсгæ æрдзырдтой спектаклы бахъуыд «бавæлгъау» æмæ «Зæлийы чындзытæ». Уыдоны фæстæ та — «Цæсайы фæндон». Æвæрæм Айлар ты Асæхмæты трагикомеди «Кæдæм тæхæм?» дæр. Фæстæдæр бацæттæ кæндзыстæм Дзантиаты Анатолийы пьесæ «О, рæдау, Тутыр!», Черчесты Георгийы драмæ «Авд хърихъуппы», Мамсыраты Дæбейы драмæ «Хæсанæ». Уыдонæй дарддæр æвæрд æрцæудысты «Отелло», италиаг пьесæ «Нæ чызджытæмадæлтæ».

ЗÆРОНД СПЕКТАКЛТÆ...

Ныхас дæр ыл нæй, уыдис нæм бирæ хорз спектаклтæ. Фæлæ сæ куы сног кæнæм, уæд сæм адæм афтæ цымыдисæй нал фæкæсынц. Равдисæм сæ иу цалдæр хатты æмæ уыил бамынæг вæййынц. Афтæ рауадысты йæ рæстæджы «Бæтæйы фыртæ», «Амран», «Сидзæргæс», суанг ма «Дыууæ хойы» дæр. Æрæджы ногæй æрæвæрдтам «Хазби». Куыд ацæудзæн, уый нырма бæлвырд бæрæг нæу, фæлæ иннæтæй кæй кой ракодтам, уыдонмæ цæуыннæ цыдысты адæм, уыил абон дæр ма нæ сæрмæ хойæм йæ бамбарынц, фæлæ нырма бæлвырд хатдзæгмæ нæма æрцыдыстæм.

Иуæй мæсымæ афтæ нæсы æмæ, кæддæр хорзыл нымад чи уыд, уый абон хорзыл нымад нал цæуы. Уый та уымæн, æмæ цард размæ цæуы, бирæ хъуыддæтæ зæронд кæнынц, уæллай тынгдæр та рæзы театралон аивад. Фæзындис алыхуызон æвæрд спектаклтæ, стыхджын кино, телеуынынад. Уыдон нууылдæр сты театры «зынгтæ». Мынæг ма цæмæн хъуыдис «Хазби»-йæн ахæм егъау декорацитæ аразын.

Фæлæ афтæ хъуыды кæнын дæр раст нæу. Театры репертуары хъуамæ рæстæгæй-рæстæгмæ фæзыной, этапон кæй хонынц, ахæм егъау спектаклтæ. Уыдонæн та цæсты ахадгæ чи уа, ахæм декоративон фæлгонцтæ домынц. Стæй уæлæдарæсæй дæр хъуамæ уой бæллиццаг.

Ахæм хуызы хъуамæ фæлгонцгонд æрцыданд «Хазби» дæр: декорацитæй, уæлæдарæсæй. Фæлæ та театры мæгуырдзинад ам дæр разынд. Нывгæнæг æмæ режиссер цы декорацитæм бæллыдысты, уыдоны бæсты сценæйы уынæм алыхуызон «кубиктæ» — æппындæр цæсты чи нæ ахады, ахæм декоративон фæлгонц.

Театр йæ репертуармæ фылдæр хæссын байдыдта ирон драматургты уацмыстæ. Æвæрд æрцыдысты «Хазби

рацæуынц адæмы рæгъмæ. Сæ фылдæр та дзы æрдæг фæндагыл баззайынц.

Зæгъæм, ахæм бæллæхы бахауд Ситохаты Саламджерийы пьесæ «Сыгъзæрин хъадамантæ». Уацмыс хъуамæ æвдыст æрцыдаид сæрды. Актеры коллектив ыл, режиссер Бекъойты Розæйы разамынджай фæкуыста цыппар мæйы бæрц æмæ йыл цас арфдæр æмæ лæмбынæгдæр куыста, уыйас дзы рабæрæг бирæ хъæндзинадтæ. Уымæй кæд фыссæг йæ пьесæ схуыдта лирикон комеди. Театр дзы домын райдыдта, цæмæй дзы бæлвырддæр фæзыной нæ абоны царды хабæрттæ, ома рацарæзты фарстатæ.

Автор стыр разыйæ бæргæ архайдта, коллектив дзы цы домдта, уый сæххæст кæныныл, фæлæ ацы хъуыддаджы цы хъуамæ равдыстаид хорзæй, кæд æмæ колхозон пардарæзты абон бæллиццагæй ницыма ис, уæд? Цы хæдзарад нæм ис, уый дзырддаг ссис, ног хуызы колхозон арæзтад та нырма йæ мидбынаты цоппай кæны йæ разæндаг нæ уынгæйæ. Иутæ фауынц колхозты, иннæтæ хæцынц сæ фарс, иутæ сты кооперативты, арендаторты фарс, иннæтæ — сæ ныхмæ. Ахæм арвистоны уавæр анвадон уацмыс ныффыссæн ис колхозон темæйы? Нæ йæм сарæхст Саламджери дæр, æмæ йæ пьесæ йæ дæларм баходта æмæ абон дæр нал зыны театрмæ.

Ахæм гæныстоны уавæры уæд та цæмæн афтæ бакъуылымпы вæййынц? — бафæрсдзæн исчи.

Зæгъæм, Брытъаты Елбыздыхъойы драме «Хазби» театрдзаутæ хъуамæ федтаик кой ивгъуыд аз июлы, æвдисгæ та йæ ракодтам декабры. Фæкуыстам ыл æхсæз мæйы. Фæлæ уæддæр афоныл нæ рацыд. Декорацитæн ныр Ирыстоны нæ разынд æртæ кубометры хъæддæрмæг, нæ дзы разынд уæлæдарæс бахуыйынæн хъуымац. цухъхъатæ æмæ ирон къабатæн. Уыдон та, театрæн йæхицæй аразгæ чи нæ у, ахæм аххосæгтæ сты.

Уымæ гæсгæ æрдæгарæзт спектаклы бахъуыд «бавæрын» хуыздæр бонтæм æнхъæлмæ кæсгæйæ, иу-дыууæ мæйы æмгъуыдмæ. Ахæм рæстæгмæ та спектаклы æппæт хабæрттæ ферох вæййынц актертæй æмæ фæстæмæ йæ æрымысынæн бахъæуы бирæ рæстæг. Театр бирæ ахæм рæстæг нæй сафы, уый пайда нæу йæ кад, йæ намысæн, йæ материалон уавæртæ фæхуыздæр кæнынæн. Фæлæ уыил нæ хъуыды кæнынц, театртæн материалон æрмæгæй чи æхсыис кæны, уыцы кусткодон организацитæ, нæдæр республикæйы Культурæйы министрад, нæдæр Министрты Совет.

Театры сæйрагдзинад режиссер Гæлæуты Анатолийæн арæх бауайдзæф кæнæм анвадон советы, дæ сынтæг цас амоны, дæ къæхтæ дæр уыйас анваз, зæгъгæ, ома Зæнджиаты Маринæ æмæ Ибрагим Кадалов.

Чемпионаты фыццаг бынат бацахста æмæ Цæгат Ирыстоны физкультурæ æмæ спорты паддзахадон комитеты фыццаг къæпхæны дипломрайста «Динамо»-йы минæвар, УСФСР-йы сгуыхт тренер Вараздат Григорянцы хъомылгæнинаг Къæлхидты Фатимæ. Иннæ архайджытæй чемпионтæ систы Орджоникидзейы 22-æм астæккаг скъолайы 8-æм къласы ахуыргæнинаг Саша Курбанова æмæ Иринæ Коваленко.

Гауызыл иттæг хорз дзæгъæл, уый нырма бæлвырд бæрæг нæу, фæлæ иннæтæй кæй кой ракодтам, уыдонмæ цæуынмæ цыдысты адæм, уыил абон дæр ма нæ сæрмæ хойæм йæ бамбарыныл, фæлæ нырма бæлвырд хатдзæгмæ нæма æрцыдыстæм.

Иуæй мæнмæ афтæ кæсы æмæ, кæддæр хорыл нымад чи уыд, уый абон хорзыл нымад нал цæуы. Уыл та уымæн, æмæ цард размæ цæуы, бирæ хъуыддæгтæ зæронд кæнынц, уæллай тынгдæр та рæзы театралон анвад. Фæзындис алыхуызон æвзæрд спектаклтæ, стыхджын кино, телеуынынад. Уыдон иууылдæр сты театры «знæгтæ». Мынæг ын кæнынц сæ ногдзинадæй йæ тых, йæ намыс. Зæгъæм, спектакль «Отелло» кæнæ «Пæсæйы фæндон», «Нарты Батрадз» кæнæ «Хæсанæ» сæ рæстæджы куыд æвзæрд уыдысты, афтæ æвзæрд куы 'рцæуиккой, уæд диссаг нал фæкæсиккой адæммæ. Стæй ма дзы ис иу фиппаинаг: театрдзаутæ фыццаг цы артисты фенынц, уымæй дарддæр æндæрæн «нæ барынц», цыфæнды хорз куы хъаза йæ ролы, уæддæр.

Æппæт уыцы ныхæстæ махæн бар нæ дæттынц, цæмæй нæ кæддæры хорз спектакльты роухуаты ныууадзæм.

Иу рæстæджы театрмæ фыстой бирæтæ, цæмæй «Чермен» сног кæнæм. Дисаджы тыххæй сбæрæг кодта театры администраци уыцы «домджытæй» чи æрбацыд «Чермен»-мæ. Фæлæ, хъыгдæр æвæрдтой ногдæр æмæ ахъаззагдæр хæстæ.

Бирæтæ ма хъуыды кæндзысты, 1946 азы парти цы уынаффæ рахаста, «театры репертуар æмæ йæ фæхуыздæр кæныны тыххæй», уый. Уыцы азты хицауад сæхæдæг дæр стыр разæнгардæй цыдысты алы ног анвадон уацмысмæ дæр. Абоны хуызæн ма йæ хъуыды кæнын, Хъулаты Хъуыбады-иу æд бинонтæ иу ног спектакль дæр æнæ фенгæ нæ фæци. Афтæ цыдысты обкомы иннæ секретартæ дæр.

Хорз цыдысты ирон театртæм уæды азты районты партион æмæ советон органты кусджытæ дæр. Се 'рбацыд-иу стыр æххуыс уыд театры кад бæрзонддæр кæныныæн. Уый фæстæ азты хицауадæн сæ фылдæр зонгæ дæр нæ кодтой, театр кæм нс, уый. Се 'фсон—куыст ныртæккæ бирæ.

Партион дзуаппон докладты дæр цалдæр уæлæнгай ныхасы йедтæмæ ницуал вæййы театры куысты тыххæй. Театр цас тынгдæр нымад цæуа хицауадмæ, уыйас йæ кад бæрзонддæр кæны адæмы цæсты.

Нæ театр цæмæй абоны домæнтæм гæсгæ хæрзхъæд спектакльтæ æвдиса, уый тыххæй дзы нæй хъæугæ уавæртæ. Сценæ у ногæй аразинаг. Иæ пъол бамбыд. Йе сценæ у чысыл. Йæ æмбæрзæн — раивинаг, залы вæййы уазал. Уазал вæййы ста призон бынат, æхсæз очкойы æрæмбырд кæнгæйæ.

ШАХМÆТТÆ

Горæт Орджоникидзейы æвдæм скъолайы дæсæм къласы ахуырдзау Кокойты Алан фæуæлахиз Цæгат Ирыстоны æрыгон шахматисты ерыстыл. Фараст очкойæ рамбылдта 7,5. Уый бæрц очкотæ разынд 50-æм скъолайы ахуыргæнинаг Етдзойты Азæмæтмæ дæр. Фæлæ, раздæры хъæзтыты бæрæггæнæнтæм гæсгæ, уый баззад дыккаг бынаты. 6,5 очкоимæ æртыккаг бынатмæ рацыд 42-æм астæккаг скъолайы ахуыргæнинаг Саид Яндарханов.

Ерыстæ цыдысты республикæйы шахмæтты клубы.

* * *

Шахмæттæй Цæгат Ирыстоны фыццаг бынат бацахсыныл ерыстæ ахицæн сты 1980 азы гуырд лæппуты 'хсæн. Уыдысты дыууадæсæй. Хуыздæр ахъазыд 26-æм скъолайы ахуырдзау Сергей Гуров. Уый 11 очкойæ рамбылдта 9. Уымæй очкойы æрдæг фæстæдæр баззад 5-æм скъолайы ахуырдзау Тауытты Аслан, æмæ бацахста дыккаг бынат. 8,5 очкойы бафтыд 26-æм скъолайы ахуырдзау Альберт Амбарцумяны къухы дæр. Фæлæ раздæры хъæзтыты бæрæггæнæнтæм гæсгæ баззад æртыккаг бынаты.

М. ЗИЛЬБЕРМАН.

Рæстæг апрелы

Апрель — уалдзæджы дыккаг мæй. Бирæазыккон бæрæггæнæнтæм гæсгæ апрелы уæлдæфы хъарм вæййы 8—10 градусы, хæххон районты та 3—5.

Æхсæв уæлдæфы хъарм æрхауы 3—4 градусмæ.

Апрелы хатгай уæлдæфы хъарм схæццæ вæййы 14—17 градусмæ дæр.

Цæгат Ирыстоны апрелы къæвдатæ рауары 35—70 миллиметры бæрц. Къæвдатæ вæййы 9—10, республикæйы цæгат хайы та — 5 боны.

ССР Цæдисы Гидрометцентры бæрæггæнæнтæм гæсгæ апрелы, рæстæмбис нымадæй, уæлдæфы температурæ схиздзæн 10—11 градусы хъарммæ. Уый у бирæ азты бæрæггæнæнтæй иу градус фылдæр.

Къаддæр уыдзæнис уарыпгæ.

З. ОРЕХОВА,
гидрометæфсисады хайады хицау.

Газет
Социалистическая
ОСЕТИЯ
МЫХУЫР КÆНЫ

Газет мыхуыр кæны ССР Цæдисы Президенты писмо ССР Цæдисы Сæйрагдзинад Советмæ, йæ сидтытæ Литвайы ССР-йы Сæйрагдзинад Советмæ æмæ адæмтæм, Литвайы уавæры тыххæй республикæйы фæллойгæнджыты хъуыдытæ.

Номыры бакæсæн ис æрмæг ног равзæрст Советты фыццаг сесситæй.

Номыры — Цæгат Ирыстоны Хетæгкаты Къостайы номыл паддзахадон университеты профессор Тохъайты Н. статьи, æрмæг кооператив «Алан»-ы продукцийы хæрзхъæддзинады тыххæй. Джиоты Хазбийы рецензи ирон паддзахадон драмон театры спектакль «Хазби»-йы тыххæй, æндæр æрмæг республикæйы цардæй.

УÆ ХÆСТÆ БАФИДУТ

Трест «Орджоргаз» хъусын кæны, газæй чи пайда кæны, уыдонæн се 'ппæтæн дæр.

Куыстуæтты æмæ организациты разамонджытæн, хæдзæрттy управлениты, цæрæнуæтты-арæзтадон кооперативты æмæ цæрæнуæтты эксплуатацигæнæн къанторты хицæуттæн, стæй горæт Орджоникидзейы. Заводы æмæ Хуссайраг поселокты, Ногиры æмæ Михайловскы хи хæдзæрттy хицæуттæн, цæмæй алы мæйы 10-æм бонмæ фидой газæй пайда кæныны аргъ.

Газæй чи пайда кæны, уыдон уыцы æмгъуыды фæстæ хæсджынæй куы баззайой, уæд æнæ уæлæмхасæн бафæдзæхсгæйæ æхгæд æрцæудзæн сæ газ.

Уый фæстæ, газ ногæй раттыны тыххæй, уыдон бахъæудзæн уæлæмхасæн æхца филын.

Трест «Орджоргаз».

ГОРÆТЫ ЭЛЕКТРОН ТЫХДÆТТÆНТÆ

Курынц куыстуæтты æмæ организациты, кооперативты разамонджытæй, стæй горæт Орджоникидзейы æмæ горæтмæ хæстæг цы хъæутæ æмæ поселоктæ ис, уыдоны цæрджытæй, цæмæй электрон рухсы тыххæй фидой алы мæйы фыццаг 20 боны дæргъы. Æфснайæн банктæй æмæ машинæтæй нымайæн бюройæ та курынц, цæмæй афоныл цæттæ кæной документтæ æмæ, цы æхнатæ райсынц, уыдон рæстæгыл æрвитой Жилсоцбанчы управленимæ ахæм хыгъдыл: 508129.

Йæ хæстæ афоныл чи нæ фида уыцы абонентæн электрон тых лæвæрд нал цæудзæн.

Телефонтæ:
◆ Редактор — 5-46-36, 5-45-27.
◆ Ред. хæдивджытæ — 5-55-89, 5-35-87.
◆ Бæрнон секретарь — 5-44-37.
◆ Бæрн сек хæдивджытæ — 5-46-39.
ХАЙÆДТÆ:
◆ Партион æмæ идеологон куысты 5-54-36, 5-35-88,
◆ Советон куысты æмæ барады — 5-44-19, 5-35-88.
◆ Индустрион-экономикон — 5-45-31.
◆ Агропромышленнон — 5-37-97, 5-45-16.
Культурæ, ахуырад æмæ информацийы — 5-53-74, 5-35-92, 5-44-33.
◆ Писмоты, социалон рæзты — 5-44-57, 5-53-72, 5-63-19.
◆ Къамисæт, нывгæнæг — 5-56-50,
◆ Тæлмацгæнæг — 5-63-19,
◆ Корректортæ — 5-67-03,
◆ Изæрон редакци — 5-35-71,
◆ Бухгалтери — 5-36-68.

362015 — ЦИАССР,
Г. Орджоникидзе.
Тбилисы уынг, 98.
«Мыхуыры хæдзар»

Газет цæуы афæдз
250 хатты, къуыри та — фондз хатты.
Индекс — 5390.
3

ЕИ 00941
Бæрзонд мыхуыр.
1,86 мыхуырон сыфы.
Тираж — 23.500
Заказ 183

СЦКП-йы Цæгат Ирыстоны обкомы рауагъдады типографи.
362015, гор. Орджоникидзе, Тбилисы уынг, 98.

СПОРТ

ЧЫЗДЖЫТÆ ГАУЫЗЫЛ

Дыууæ боны дæргъы Цæгат Ирыстоны бархи спортивон æхсæнад «Динамо»-йы советы спортивон залы цыдис сылгоймæгты фыццаг республикон чемпионат хъæбысхæст дзюдойæ. Сæ хъæрутæ æвзæрстой дыууиссæдз спортсменкæйы, сæ фылдæр уыдысты спортивон æхсæнæдтæ «Динамо»-йæ æмæ «Фæллойадон резервтæй».

Ерысты фæуæлахиз сты «Фæллойадон резервты» æрыгон спортсменкæтæ, тренертæ Гæбæраты Автандил, Зæнджиаты Маринæ æмæ Ибрагим Кадалов.

Чемпионаты фыццаг бынат бацахста æмæ Цæгат Ирыстоны физкультурæ æмæ спорты паддзахадон комитеты фыццаг къæпхæны дипломрайста «Динамо»-йы минæвар, УСФСР-йы сгуыхт тренер Вараздат Григорянцы хъомылгæнинаг Къæлхидты Фатимæ. Иннæ архайджытæй чемпионтæ систы Орджоникидзейы 22-æм астæккаг скъолайы 8-æм къласы ахуыргæнинаг Саша Курбанова æмæ Иринæ Коваленко.

Гауызыл иттæг хорз арæхстдзинæдтæ равдыста æмæ йæ ныхмæлæуджытæй се 'ппæтыл дæр æнцонæй фæуæлахиз Орджоникидзейы 4-æм профессион-техникон училищейы ахуырдзау Дыгъуызты Эльвирæ. Бацахста фыццаг бынат æмæ йын лæвæрд æрцыд республикæ. йы Спорткомитеты фыццаг къæпхæны диплом æмæ зæрдылдарæн лæвар. Эльвирæ у УСФСР-йы иугонд командæйы уæнг.

Се 'муæзонты 'хсæн фыццаг бынæттæм рацыдысты æмæ фыццаг къæпхæны дипломтæй хорзæхджын æрцыдысты Еленæ Жандарова. Дзуццаты Ларисæ æмæ ЦИПУ-йы студенткæ Зæнджиаты Маринæ.

Тыхджындæр спортсменкæтæй арæзт æрцыд иугонд командæ. Уый ацы аз апрелы архайдзæн Уæрæсейы Хуссары зоналон ерыстыл.

НОГДЗАУТЫ ЕРЫСТÆ

Республикæйы Физкультурæйы хæдзары ахицæн сты 21-æм Æппæтуæрæсеон традицион ерыстæ ФÆЛКЦ-йы Центрон Комитеты клуб «Белая ладья»-йы приз рамбулыныл шахмæттæй.

Архайдтой дзы æхсæрдæс командæйы УСФСР-йы облæсттæй, крайтæй æмæ автономон республикæтæй.

Нæ командæйы спортивон кад хъахъхъæдта Орджоникидзейы 27-æм скъолайы ногдзауты дружинæйы командæ. Хорз арæхстдзинæдтæ нæ командæйы уæнгтæй равдыста Сагеты Георгий. Бацах-